

„DNB Latvijas barometra” apraksts

„DNB Latvijas barometrs” ir Latvijas iedzīvotāju noskaņojuma, viedokļu un attieksmes pret dažādiem sociāliem, ekonomiskiem u.c. jautājumiem pētījums, kurš ietver arī dažādu sfēru pazīstamu ekspertu vērtējumu un cēloņsakarību analīzi.

„DNB Latvijas barometrs” tiek veidots katru mēnesi, un tajā tiek pētītas konkrētā brīža aktuālākās norises. Paralēli katrā no aptaujām sabiedrībai tiek uzdots arī indikatoru jautājumu kopums, kas norāda uz vispārējā sabiedrības noskaņojuma izmaiņām.

Dati tiek iegūti SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptaujā, veicot tiešās intervijas respondentu dzīves vietās. Ar stratificētās nejaušās izlases metodi katru mēnesi tiek aptaujāti ne mazāk kā 1000 respondenti vecumā no 18 līdz 74 gadiem visā Latvijā. Izlase ir reprezentatīva attiecībā pret ģenerālo kopumu. Pētījuma statistiskā kļūda kopējiem atbilžu sadalījumiem nepārsniedz + / - 3% robežas.

„DNB Latvijas barometra” Nr.45 satura rādītājs

Informācija par „DNB Latvijas barometru”

I DAĻA - INDIKATORI

Kopējais sabiedrības noskaņojums.....	3
Tagadnes un nākotnes vērtējums	3
Kopējās situācijas attīstības vērtējums	4
Latvijas ekonomikas stāvokļa vērtējums	4
Ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums	6
Iespēju atrast labu darbu vērtējums	7
Valdības darba vērtējums.....	7

II EKSPERTU KOMENTĀRI PAR INDIKATORIEM

Margarita Dunska, Sandra Kalniete, Gundars Ķeniņš – Kings, Klāvs Sedlenieks, Ģirts Rungainis, Veiko Spolītis, Ieva Strode, Aija Žīgure	8
--	---

III DAĻA – LATVIJAS UN TĀS IEDZĪVOTĀJU SASNIEGUMI

Galvenie sasniegumu, panākumu kritēriji	11
Latvijas iedzīvotāju ieguvumi kopš neatkarības atjaunošanas	11
Nozīmīgākie sasniegumi pēdējā desmitgadē.....	12
Lepošanās ar savu valsti.....	14

IV DAĻA –EKSPERTU KOMENTĀRI PAR LATVIJAS UN TĀS IEDZĪVOTĀJU SASNIEGUMIEM

Margarita Dunska, Valts Kalniņš, Gundars Ķeniņš – Kings, Arnis Lapiņš, Klāvs Sedlenieks, Veiko Spolītis, Ieva Strode	16
--	----

PIELIKUMI

Aptaujas tehniskā informācija	19
Aptaujā izmantotā anketa.....	20

„DNB Latvijas barometra” Nr.45 vajadzībām veiktās aptaujas tehniskā informācija

Aptaujas dati iegūti pētījumu centra SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptaujā, laika posmā no 13.01.2012. līdz 29.01.2012. Ar stratificētās nejaušās izlases metodi, veicot tiešās intervijas respondentu dzīves vietās, tika aptaujāti 1001 respondents vecumā no 18 līdz 74 gadiem visā Latvijā.

I DAĻA – INDIKATORI

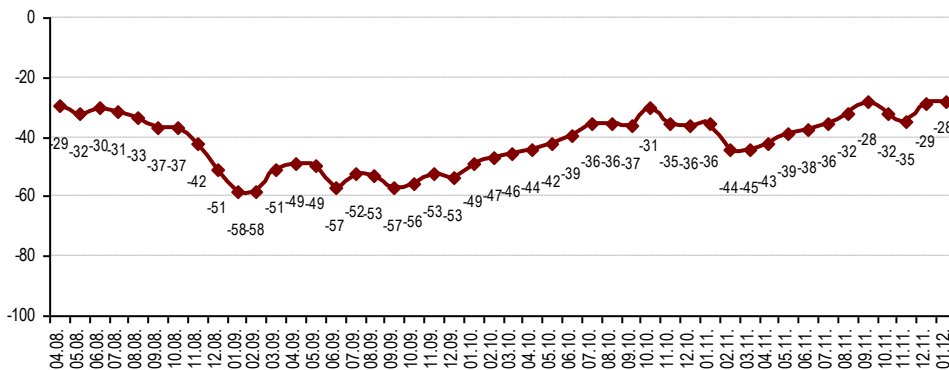
„DNB Latvijas barometra” Nr.45 galvenie rezultāti

„DNB Latvijas barometra” Nr.45 datu apkopojums liecina, ka iedzīvotāju kopējais noskaņojums 2011.gada janvārī ir nedaudz uzlabojies. Tiesa, uzlabošanās ir minimāla – gan Kopējais, gan Tagadnes un Nākotnes indeksi uzlabojušies par 1 punktu. Analizējot izmaiņas detalizētāk, var secināt, ka, salīdzinot ar 2011.gada decembri, uzlabojušies ir ekonomikas stāvokļa izmaiņu, ģimenes pašreizējā materiālā stāvokļa, kā arī valdības darba vērtējumi. Jāatzīmē, ka šo indikatoru kāpums vērojams jau vairākus mēnešus. Savukārt pašreizējā ekonomiskā stāvokļa un laba darba atrašanas iespēju vērtējums, kā arī prognozes gan ekonomiskajam, gan ģimenes materiālajam stāvoklim 2012.gada janvārī, salīdzinot ar 2011.gada decembri, nav būtiski mainījušās. Jāatzīmē, ka vienīgais indikators, kas 2012.gada janvārī pēc salīdzinoši strauja kāpuma ir pasliktinājies, ir kopējās situācijas attīstības vērtējums.

- Vērtējot **kopējās situācijas attīstību valstī**, 2012.gada janvārī aptaujātie nedaudz retāk teikuši, ka situācija attīstās pareizi (2011.gada decembrī: 21%, 2012.gada janvārī: 18%). Savukārt kritisko atbilžu īpatsvars pēdējā mēneša laikā nav mainījies (61%).
- Iedzīvotāju uzskati par **pašreizējo ekonomisko situāciju valstī** janvārī, salīdzinot ar 2011.gada decembri, nav būtiski mainījušies: joprojām vairāk nekā 2/3 aptaujāto (71%) to uzskata par kopumā sliktu (2011.gada decembrī tā domāja 69%). Būtiskas izmaiņas nav vērojamas arī **iedzīvotāju prognozēs par ekonomikas stāvokļa attīstību turpmākā gada laikā**: joprojām aptuveni 1/5 (20%) uzskata, ka situācija būs uzlabojusies un nedaudz vairāk par 1/4 (28%) - prognozē pasliktināšanos. Savukārt **ekonomikas stāvokļa izmaiņu vērtējums** pēdējo trīs mēnešu laikā ir uzlabojies: ja 2011.gada novembrī to, ka ekonomiskais stāvoklis šobrīd pasliktinās, teica 40% aptaujas dalībnieku, tad 2012.gada janvārī tā domāja mazāk par 1/3 aptaujāto (31%).
- Pēdējo trīs mēnešu laikā neliela attieksmes uzlabošanās vērojama arī **ģimenes pašreizējā materiālā stāvokļa vērtējumā**: laikā kopš 2011.gada novembra kritisko atbilžu („drīzāk slikt” un „loti slikt”) īpatsvars samazinājies no 42% līdz 37%. Jāatzīmē, ka ģimenes pašreizējā materiālā stāvokļa vērtējumā pakāpeniska neliela uzlabošanās vērojama jau kopš 2011.gada februāra. Savukārt **ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes** 2011.gada janvārī nav būtiski mainījušās: joprojām pozitīvas prognozes (19%) tiek sniegtas nedaudz biežāk nekā negatīvas (16%).
- Lūgti **sniegt vērtējumu iespējām Latvijā atrast labu darbu**, 2012.gada janvārī iedzīvotāji nedaudz biežāk snieguši kritiskus vērtējumus (2011.gada decembrī: 71%, 2012.gada janvārī: 73%). Tiesa, izmaiņas ir minimālas, un kopumā aptaujāto uzskatos par iespējām valstī atrast labu darbu, būtiskas izmaiņas pēdējo 5 mēnešu laikā nav vērojamas.
- Savukārt **iedzīvotāju attieksme pret valdības darbu** pēdējo 4 mēnešu laikā ir uzlabojusies: ja 2011.gada oktobrī to, ka ar valdības darbu ir neapmierināti, teica 80% iedzīvotāju, tad 2012.gada janvārī šādu uzskatu pauda 75%. Tiesa, ar valdības darbu apmierināto īpatsvars joprojām ir neliels (19%).

Kopējais sabiedrības noskaņojums

Kopējā noskaņojuma INDEKSS

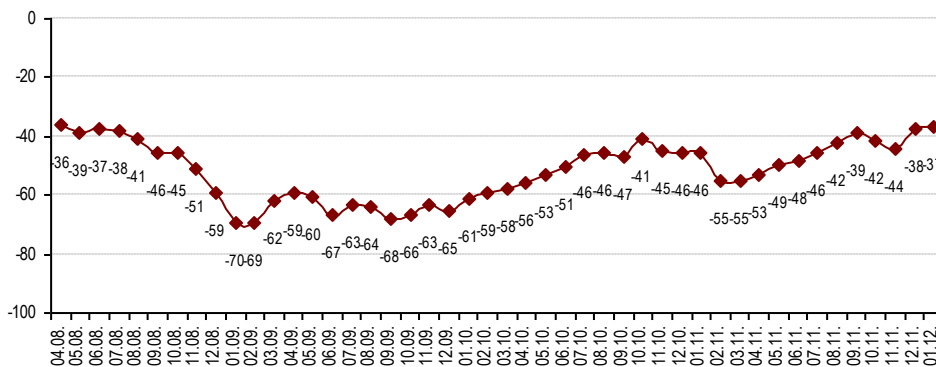

Visi respondenti

Analizējot „DNB Latvijas barometra” Nr.45 datus, var secināt, ka sabiedrības kopējais noskaņojums 2012.gada janvārī, salīdzinot 2011.gada decembri, ir vēl nedaudz uzlabojies. Tiesa, izmaiņas ir minimālas: ja 2011.gada decembrī Kopējā noskaņojuma indekss bija -29, tad 2012.gada janvārī tas ir -28.

Tagadnes un nākotnes vērtējums

Tagadnes vērtējuma INDEKSS

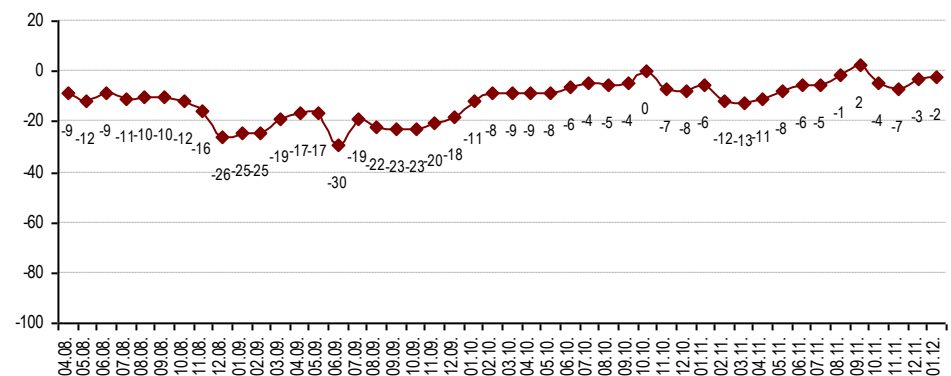

Visi respondenti

Minimāls kāpums 2012.gada janvārī noticis arī Tagadnes vērtējuma indeksā: tas paaugstinājies no -38 2011.gada decembrī līdz -37 2012.gada janvārī.

Par vienu punktu uzlabojies arī Nākotnes vērtējuma indekss (2011.gada decembrī: -3, 2012.gada janvārī: -2).

Nākotnes vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

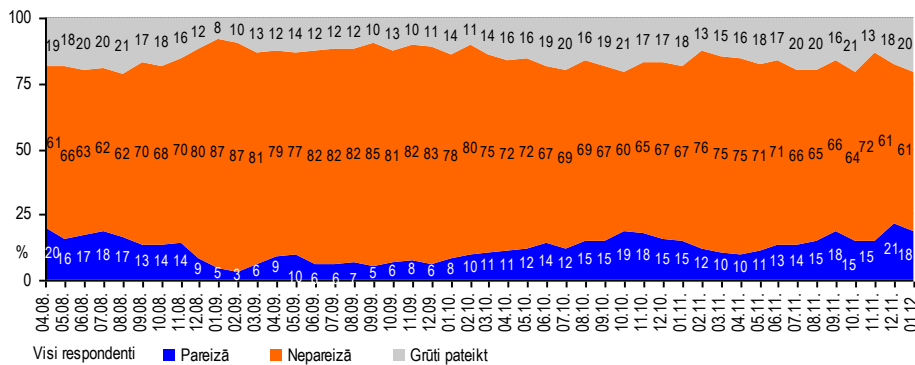
Kopējā noskaņojuma indekss ir aprēķināts, balstoties uz „DNB Latvijas barometrā” iegūtajiem rādītājiem par iedzīvotāju attieksmi pret kopējo situāciju Latvijā, valdības darbu, ekonomikas stāvokli un tā attīstības tendencēm, darba iespējām, kā arī iedzīvotāju materiālā stāvokļa pašvērtējumu. Kopējā noskaņojuma indekss ir iegūts no 8 apakšindeksiem, kas detalizētāk analizēti tālāk materiālā. Indekss var svārstīties no +100 (visi vērtējumi pozitīvi) līdz -100 (visi vērtējumi negatīvi).

Tagadnes vērtējuma indekss tiek aprēķināts kā vidējais rādītājs no 6 apakšindeksiem (kopējās situācijas attīstības vērtējuma, pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma, ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena, pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma, darba izredžu vērtējuma un valdības darba vērtējuma indekss).

Nākotnes vērtējuma indekss tiek aprēķināts kā vidējais rādītājs no 2 apakšindeksiem (Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes un ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes).

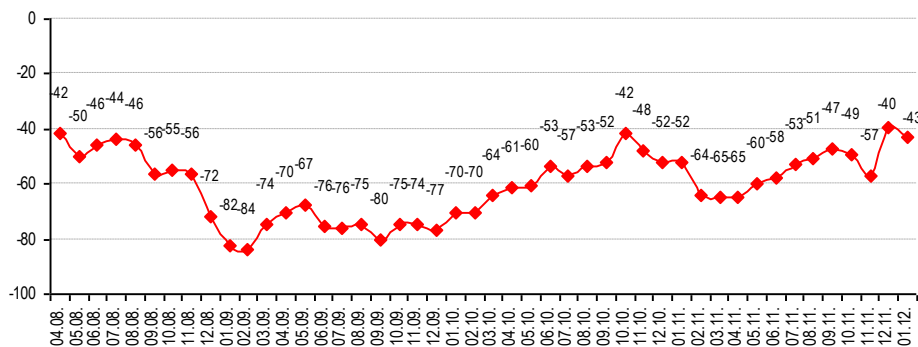
Kopējās situācijas attīstības vērtējums

Vai, Jūsuprāt, situācija Latvijā kopumā attīstās pareizā vai nepareizā virzienā?

Pēc 2011.gada decembrī notikušās salīdzinoši straujās attieksmes uzlabošanās, 2012.gada janvārī iedzīvotāju attieksme pret situācijas attīstību valstī kopumā atkal kļuvusi nedaudz kritiskāka. Lai arī to respondentu īpatsvars, kuri teikuši, ka situācija attīstās „nepareizi”, nav mainījies (61% gan 2011.gada decembrī, gan 2012.gada janvārī), tomēr janvārī nedaudz retāk teikts, ka tā attīstās „pareizi” (2011.gada decembrī: 21%, 2012.gada janvārī: 18%).

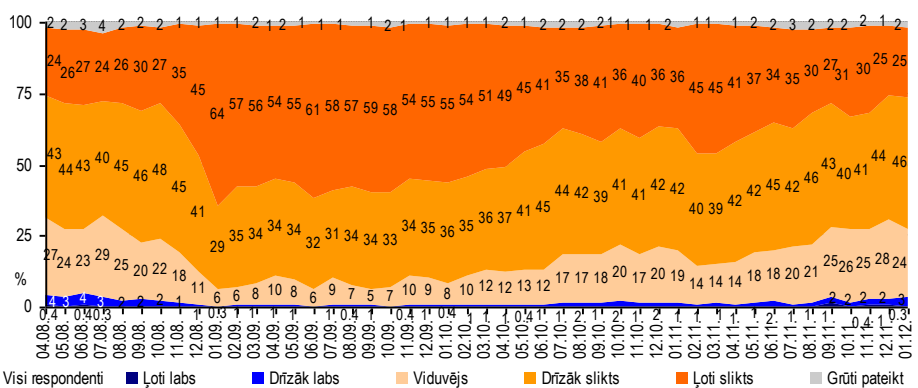
Kopējās situācijas attīstības vērtējuma INDEKSS

Latvijas ekonomikas stāvokļa vērtējums

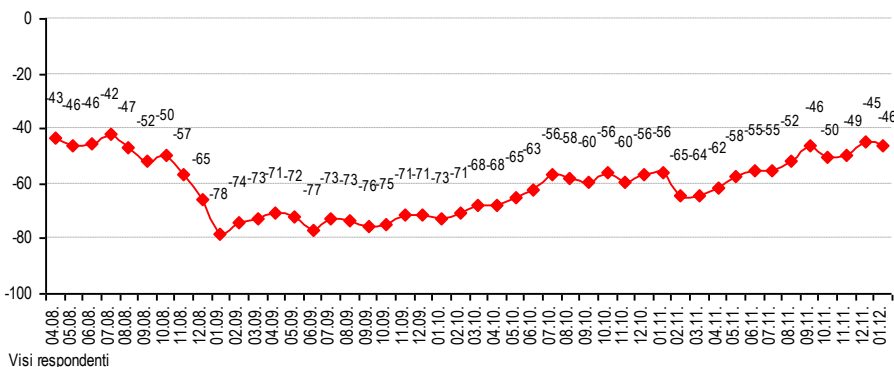
Pašreizējā Latvijas ekonomiskā stāvokļa vērtējums

Kā Jūs novērtētu pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli? Vai, Jūsuprāt, tas ir...

Vērtējot pašreizējo ekonomisko stāvokli valstī, 2012.gada janvārī aptaujāto attieksme nav būtiski mainījies. Tiesa, janvārī (71%) aptaujātie nedaudz biežāk nekā 2011.gada decembrī (69%) un aptuveni tikpat bieži, cik laikā no septembra līdz novembrim (70% līdz 71%), teikuši, ka stāvoklis ir kopumā slikts („drīzāk slikts” un „ļoti slikts”). To, ka stāvoklis ir labs („drīzāk labs” un „ļoti labs”), joprojām atzīst vien neliela aptaujāto daļa (gan 2011.gada decembrī, gan 2012.gada janvārī tā domāja 3%).

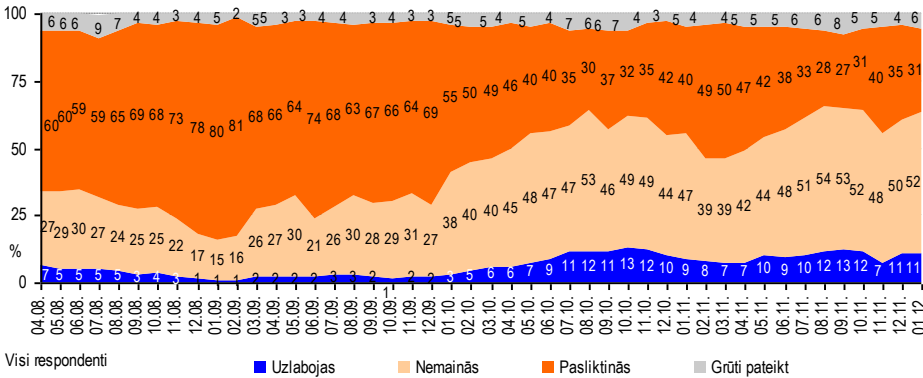
Pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma INDEKSS

Apakšindeksi atspoguļo pozitīvo un negatīvo vērtējumu īpatsvaru starpību, kur daļēji pozitīvo/negatīvo vērtējumu minēšanas biežums (%) ir reizināts ar koeficientu 0.5, bet pilnībā pozitīvo/negatīvo vērtējumu minēšanas biežums - ar koeficientu 1. Līdz ar to indekss var svārstīties robežās no +100 līdz -100.

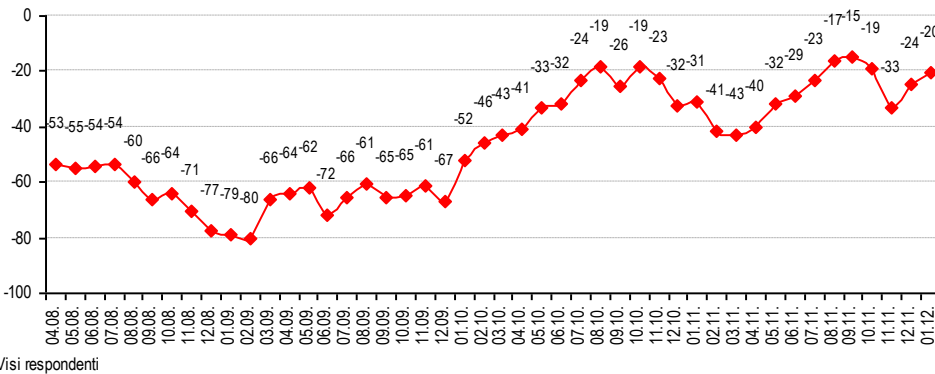
Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu vērtējums

Vai, Jūsaprāt, Latvijas ekonomikas situācija šobrīd kopumā uzlabojas, nemainās vai arī pasliktinās?

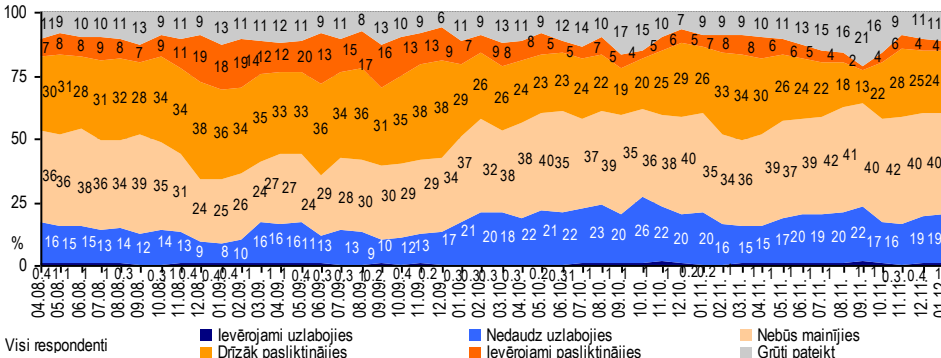
Atšķirībā no pašreizējā ekonomiskā stāvokļa vērtējuma, aptaujāto viedoklis par ekonomiskā situācijas attīstību 2012.gada janvārī ir vēl nedaudz uzlabojies. Laikā no 2011.gada novembra līdz 2012.gada janvārim atbildes „pasliktinās” īpatsvars samazinājies no 40% līdz 31%. Tiesa, vairāk nekā puse (52%) iedzīvotāju 2012.gada janvārī teikuši, ka ekonomiskā situācija šobrīd „nemainās”.

Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena INDEKSS

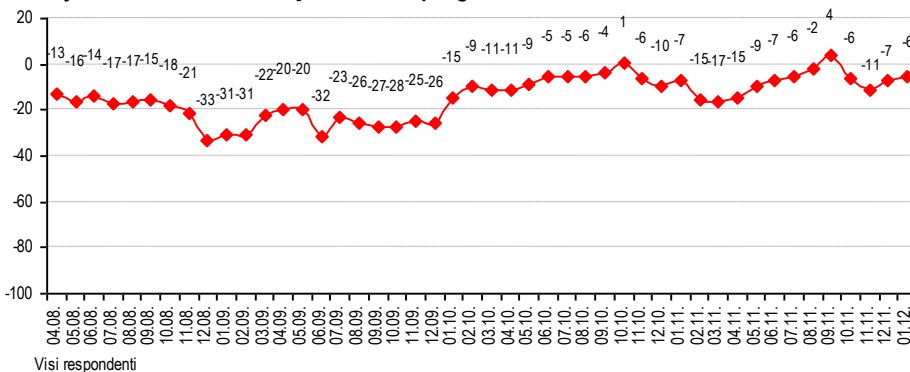
Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognoze

Domājot par Latvijas ekonomikas stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju, tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

Iedzīvotāju prognozes tam, kā ekonomiskā situācija attīstīsies tuvākā gada laikā, 2012.gada janvārī, salīdzinot ar 2011.gada decembri, nav būtiski mainījušās. Viedokli, ka situācija pēc gada būs uzlabojusies („nedaudz uzlabojies” un „ievērojami uzlabojies”) gan 2011.gada decembrī, gan 2012.gada janvārī puda aptuveni 1/5 aptaujāto (12.2011.: 19%, 01.2012.: 20%). Savukārt uz situācijas pasliktināšanos („drīzāk pasliktinājies” un „ievērojami pasliktinājies”) norādīts biežāk (2011.gada decembrī: 29%, 2012.gada janvārī: 28%). Līdzīgi kā iepriekš veiktajās aptaujās, arī 2012.gada janvārī visbiežāk iedzīvotāji izteikuši prognozi, ka pēc gada ekonomiskā situācija nebūs mainījies (40%).

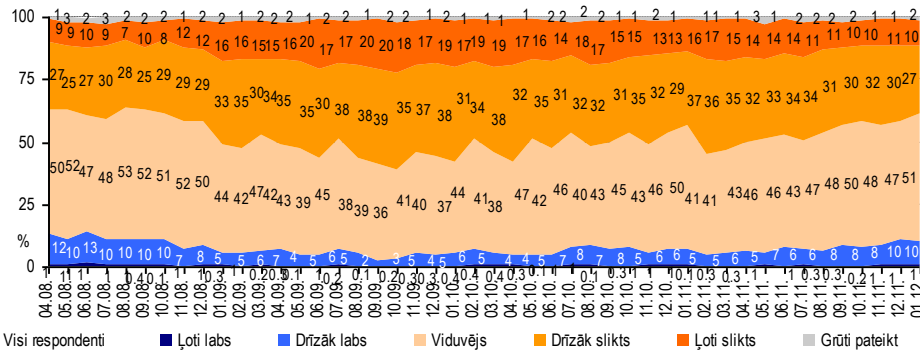
Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes INDEKSS

Ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums

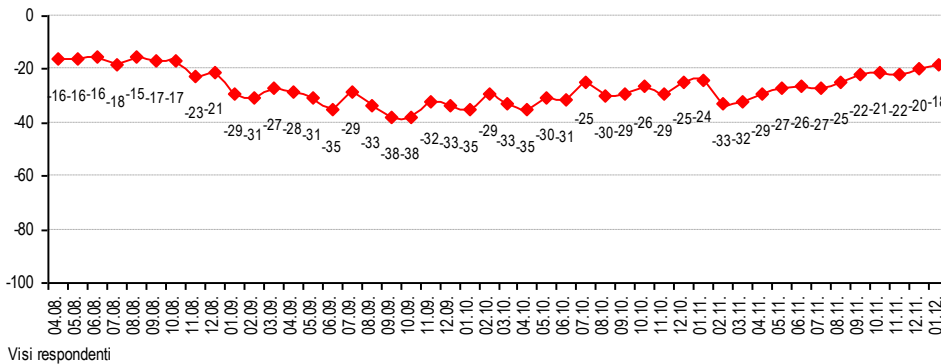
Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums

Kā Jūs novērtētu savu/ savas ģimenes pašreizējo finansiālo stāvokli? Vai, Jūsaprāt, tas ir...

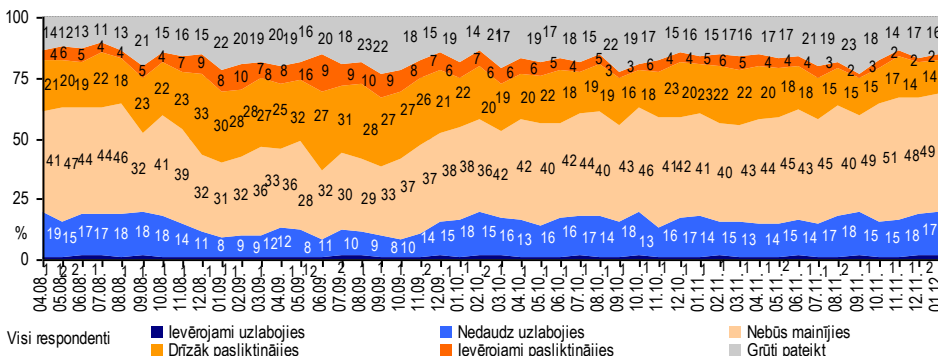
Kā liecina „DNB Latvijas barometra” Nr.45 dati, iedzīvotāju vērtējums viņu ģimenes materiālajam stāvoklim pēdējo trīs mēnešu laikā ir nedaudz uzlabojies: ja 2011.gada novembrī to, ka stāvoklis ir slikts („drīzāk slikts” un „ļoti slikts”) teica 42% aptaujāto, tad 2012.gada janvārī šīs atbildes minēja 37% aptaujāto. Tiesa, to, ka stāvoklis ir labs („drīzāk labs” vai „ļoti labs”) aptaujātie joprojām atzīmēja salīdzinoši reti (2011.gada novembrī: 9%, decembrī: 11%, 2012.gada janvārī: 11%), un arvien biežāk teikts, ka stāvoklis ir viduvējs (attiecīgi: 48%, 47% un 51%).

Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma INDEKSS

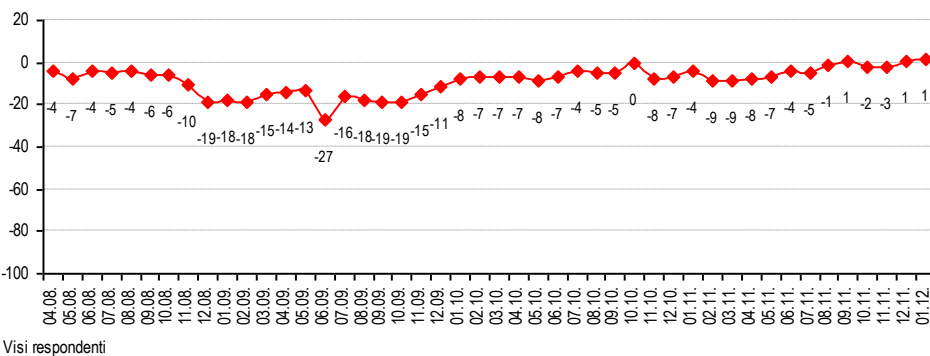
Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognoze

Domājot par Jūsu un Jūsu ģimenes materiālo stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju, tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

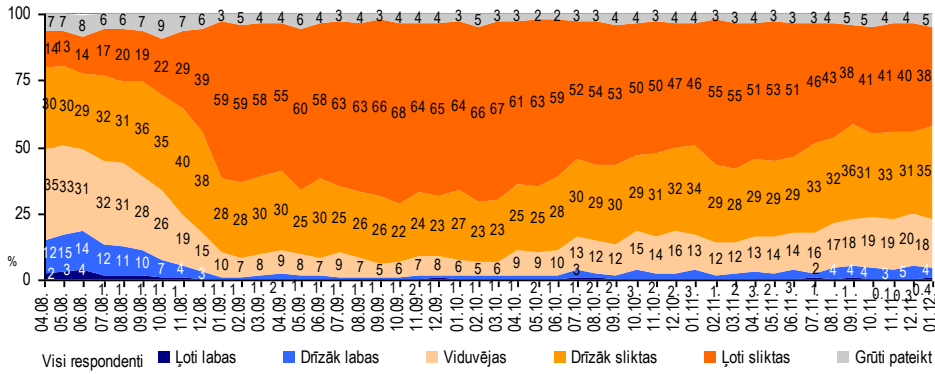
Aptaujas dalībnieku prognozes par viņu ģimenes materiālā stāvokļa attīstību tuvākā gada laikā nav būtiski mainījušās. Jau otro mēnesi pēc kārtas (gan 2011.gada decembrī, gan 2012.gada janvārī) stāvokļa uzlabošanās („nedaudz uzlabojies” un „ievērojami uzlabojies”) prognozēta nedaudz biežāk (19%) nekā pasliktināšanās (16%) („drīzāk pasliktinājies” un „ievērojami pasliktinājies”).

Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes INDEKSS

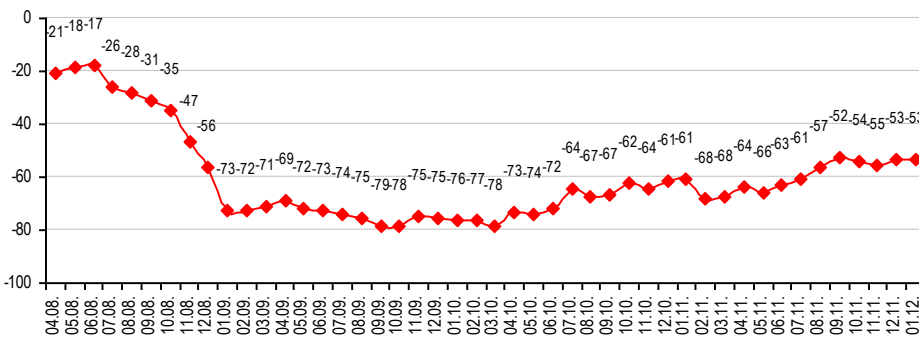
Iespēju atrast labu darbu vērtējums

Kādas, Jūsaprāt, šobrīd kopumā ir iespējas Latvijā atrast labu darbu? Vai, Jūsaprāt, tās ir...

Iedzīvotāju vērtējums iespējām valstī atrast labu darbu 2012.gada janvārī nedaudz pasliktinājies. Tiesa, izmaiņas ir minimālas – ja 2011.gada decembrī kritiskus vērtējumus („drīzāk sliktas” un „ļoti sliktas”) sniedza 71%, tad 2012.gada janvārī tā domāja 73%. Savukārt pozitīvi vērtējumi joprojām sniegti salīdzinoši reti: janvārī tā domāja 4% aptaujāto (2011.gada decembrī: 5%). Jāatzīmē, ka tieši par iespējām atrast labu darbu iedzīvotāji ir visskeptiskāk noskaņoti.

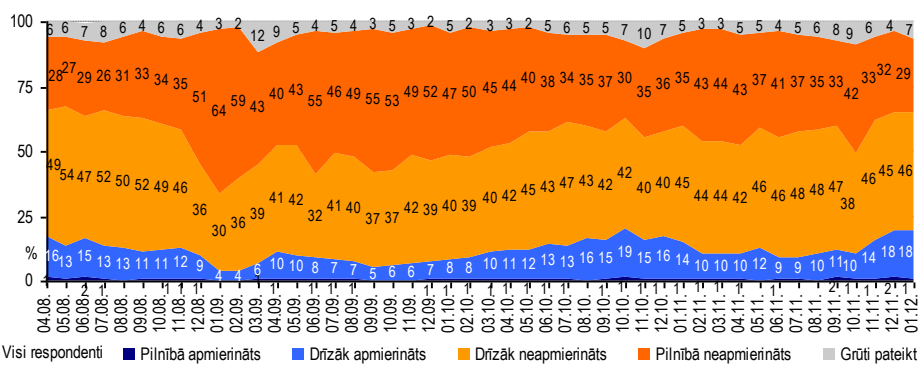
Darba izrezžu vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

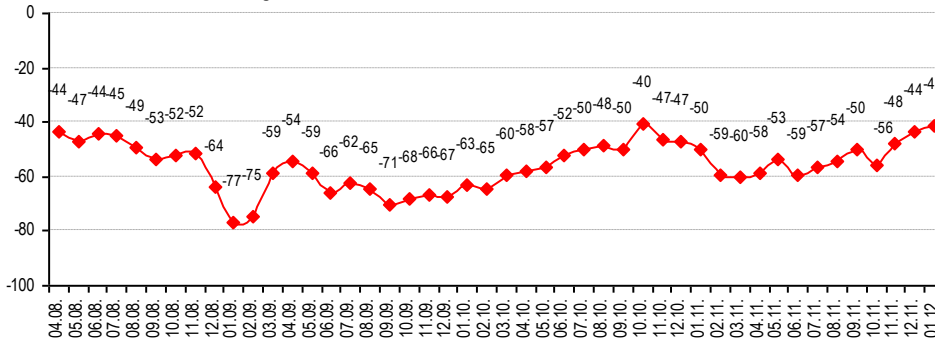
Valdības darba vērtējums

Kā Jūs šobrīd vērtējat Latvijas valdības darbu? Vai Jūs ar to esat...

Kā liecina „DNB Latvijas barometra” dati, aptaujāto attieksme pret valdības darbu pēdējo 4 mēnešu laikā ir kļuvusi mazāk kritiska. Laikā no 2011.gada oktobra līdz 2012.gada janvārim kritisko vērtējumu īpatsvars samazinājies no 80% līdz 75%.

Valdības darba vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

II DAĻA – EKSPERTU KOMENTĀRI PAR INDIKATORIEM

Margarita Dunska, Dr.oec., Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes asociētā profesore

Kārtējo reizi, saņemot pētījuma rezultātus, jāsecina, ka Latvijas iedzīvotāji kopumā ir noskaņoti pesimistiski. Tiesa gan, kopš „DNB Latvijas barometra” pētījumu uzsākšanas kopējā noskaņojuma indekss šā gada janvārī bija visaugstākais (-28 punkti). Turklāt jau vairākus mēnešus gandrīz visos indikatoros jūtama neliela pozitīvā virzība. Tas noteikti atspoguļo trauslo stabilitāti, kas ļoti lēnām, tomēr veidojas ekonomikā un sabiedrībā (neskaitot kaislības ap pēdējo referendumu).

Par to, ka šī stabilitāte ir ļoti trausla, liecina arī tas, ka, salīdzinot ar decembri, kopējais noskaņojums uzlabojies tikai par vienu punktu. Iepriekšējos pētījumos tas notika straujāk.

Izmaiņas atšķiras arī indikatoru griezumā. Daži rādītāji joprojām samērā jūtami uzlabojušies (ekonomikas stāvokļa izmaiņu un ģimenes pašreizējā stāvokļa vērtējums). Pie šīs indikatoru grupas jāpieskaita arī valdības darba novērtējums. Neskatoties uz to, ka kopumā apmierināto iedzīvotāju skaits ir neliels, kļūst arvien mazāk ļoti kritiski noskaņoto - valdības vērtējuma indekss ir viens no augstākajiem šīs aptaujas veikšanas vēsturē.

Citos rādītājos, salīdzinot ar decembri, izmaiņas bijušas minimālas, piemēram, ekonomikas pašreizējā stāvokļa indekss pasliktinājies par vienu punktu, bet ģimenes materiālā stāvokļa prognozes un darba iespēju vērtējuma indeksi palikuši nemainīgi. Taču viens no astoņiem indikatoriem parādījis negatīvas izmaiņas – kopējās situācijas attīstības indekss pasliktinājies par 3 punktiem. Tas liecina gan par to, ka situācija ekonomikā joprojām ir sarežģīta un smaga, gan par to, ka ir ārkārtīgi grūti noturēt to nelielo pozitīvismu, kas sabiedrības noskaņojumos parādījās pēdējos mēnešos.

Sandra Kalniete (Vienotība), Eiropas Parlamenta deputāte

Patlaban Eiropas ekonomikā valda neskaidrība, kas ietekmē arī Latvijas iedzīvotāju vērtējumu ekonomiskajai situācijai. Lai arī rādītāji nav tādi, kādus mēs visi vēlētos, ir vērojama pozitīva tendence, un tas ir apsveicami. Jāņem vērā, ka lielākajā daļā ES dalībvalstu valda liela neskaidrība par to, kāds būs 2012. gads ekonomikā, un iedzīvotāju prognozes tikai pasliktinās. Tas skars arī Latviju, jo tieši eksports palīdz mūsu valstij atgūties no krīzes, taču uzskatu, ka Latvija ir gatava dažādiem ārējiem satricinājumiem.

Priecē, ka iedzīvotāju attieksme pret valdības darbu kopš Valda Dombrovska trešās valdības izveides un apstiprināšanas ir uzlabojusies. Samērā liels skaits cilvēku ar valdības darbu nav apmierināti, bet tas ir tikai loģiski, ja ņem vērā situāciju, kādā Ministru prezidentam Valdim Dombrovskim bija jāuzsāk darbs 2009. gada martā un kādus lēmumus trīs gadu laikā ir nācies pieņemt, lai Latvijā atjaunotu ekonomisko izaugsmi. Ja ES parādu krīzi izdosies atrisināt puslīdz veiksmīgi un tās lielvalstīs – īpaši Vācijā – turpināsies ekonomiskā izaugsme, tad esmu droša, ka pēc gada iedzīvotāju attieksme pret valdības darbu būs ievērojami pozitīvāka, jo uzlabosies arī kopējā ekonomiskā situācija Latvijā.

Prof. Gundars Ķeniņš – Kings, Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju loceklis

Jaunākā „DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultātus vēroju ar piesardzīgu optimismu. Tā pamatā ir samērā labie Latvijas eksportētāju panākumi vispārējā ES krīzes laikā, jo vēl arvien ir uzņēmumi – īpaši saimnieciski stiprājās Ziemeļeiropas valstīs un Vācijā, - kas importē preces, tostarp no Baltijas. Tie joprojām meklē labus preču un pakalpojumu piegādātājus. Tiesa, šie uzņēmumi bieži prasa kvalitāti un savlaicīgu piegādi par lētāku cenu. Tomēr jebkurā gadījumā labāk ir nevis „sēdēt mājās”, bet strādāt, tādēļ ilgtermiņā es sagaidu ražības pieaugumu Latvijā.

Klāvs Sedlenieks, sociālantropologs, Rīgas Stradiņa universitātes lektors

Respondentu subjektīvais vērtējums par viņu ekonomisko stāvokli turpina ļoti lēnām, tomēr vienmērīgi uzlaboties. Tikmēr ekonomiskās situācijas nākotnes vērtējums, kas tradicionāli ir daudz optimistiskāks nekā pašreizējās situācijas vērtējums, jau ir pārsniedzis „nulles” robežu un sasniedzis pat nedaudz pozitīvu rādītāju (+1).

Savukārt valsts kopējā ekonomiskā stāvokļa izmaiņu vērtējumā arvien lielāku īpatsvaru ieņem atbilde „nemainās”. Šie un citi minētie indikatori acīmredzot norāda uz situācijas stabilizēšanos, tomēr par izaugsmi vēl šķiet pārāgi runāt.

Ģirts Rungainis, Investīciju bankas „Prudentia” padomes loceklis un partneris

Būtiskākās tendences gan šajā, gan iepriekšējos „DNB Latvijas barometra” pētījumos ir diezgan skaidri redzamas. Piemēram, ja pavērosim Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena vērtējumu, jāsecina, ka tas korelē ar gadalaikiem. Dienām paliekot tumšākām un laikam kļūstot aukstākām, kā arī pieaugot rēķiniem, iedzīvotāji kļūst pesimistiskāki. Savukārt, kļūstot gaišākām un aukstumam atkāpjoties, iedzīvotājiem parādās cerība, ka rēķini samazināsies, un viņi kļūst optimistiskāki.

Aplūkojot iedzīvotāju vērtējumu ģimenes materiālajam stāvoklim un iespējām atrast labu darbu, redzams, ka pirms „burbuļa” plīšanas iedzīvotāji tāpat kā tagad uzskata, ka situācija ir slikta. Tas norāda, ka iedzīvotāji pētījumā iekļautos indeksus vērtē pēc abstraktiem un iedomātiem Rietumeiropas un pasaules standartiem. Attiecīgi, ja iedzīvotāji dzīvo sliktāk nekā seriālu un citu televīzijas programmu varoņi, tad uzskata, ka viņu ģimenes materiālais stāvoklis ir traģisks. Un, ja iedzīvotāji nevar atrast mazkvalificētu darbu, par kuru mēnesī maksātu 1000 latu, tad, viņuprāt, izredzes atrast labu darbu ir ļoti sliktas.

Valdošo iedzīvotāju pesimismu varētu skaidrot ar mūsu vēsturisko saikni ar Vāciju. Mēs vairāk vai mazāk uzturam līdzīgu dvēselisko stāvokli kā vācieši - iedzīvotāju uzskati, salīdzinot ar reālo situāciju, ir pesimistiskāki.

Taču pozitīvi ir tas, ka iedzīvotāji mainās un pamazām saprot, ka situācija uzlabojas un jauns pasliktinājums nav gaidāms. Krīze ir nākusi mums par labu, līdzsvarojot cilvēku skatījumu uz dzīvi, un nākamo divdesmit gadu laikā situācija noteikti ievērojami uzlabosies.

Veiko Spolītis, politologs, Rīgas Stradiņa universitātes lektors

„DNB Latvijas barometra” janvāra pētījums apstiprina pagājušajā mēnesī izteikto pieņēmumu, ka pozitīvo vērtējumu kopējai situācijas attīstībai valstī un ekonomiskā stāvokļa novērtējumu ilgtermiņā ietekmē valdības darbs, kā arī gada nogales svētku gaisotne un pozitīvais noskaņojums, kuru radīja medijos plaši izskanējušī starptautiskās aizdevēju programmas pabeigšana. Valdības spējas nostabilizēt publiskās finanses atspoguļojas tautsaimniecības aktivitātes pakāpeniskā attīstībā un ģimenes pašreizējā materiālā stāvokļa pozitīvo vērtējumu pieaugumā.

Izglītības, veselības aizsardzības un nodokļu reformas ir pietiekami laikietilpīgas, lai nevarētu sniegt tūlītējus rezultātus. Tāpēc radikālu darbavietu skaita pieaugumu valdība nevar solīt, un tas atspoguļojas nemainīgi negatīvajā vērtējumā par iespējām Latvijā atrast labu darbu. Tikmēr aptaujāto atbalsts valdības darbam turpina pakāpeniski uzlaboties, lai arī jāatzīst, ka pieaugošais atbalsts ir dots kā ķīla paredzējumiem par iepriekš nosaukto reformu pabeigšanu.

Ieva Strode, tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra „SKDS” sociālo un politisko projektu direktore

Protams, pētījuma dati nav pierādījums, lai raksturotu kopējo ekonomisko situāciju vai bezdarba līmeni valstī. Tie raksturo tikai iedzīvotāju priekšstatus par valstī notiekošo un par situācijas attīstību (tostarp, kādu informāciju viņi ir saņēmuši un atzinuši par ticamu). Tie arī ļauj veikt minējumus par cilvēku rīcību, balstoties uz viņu priekšstatiem par realitāti.

Jaunākā „DNB Latvijas barometra” rezultāti liecina, ka pēdējos mēnešos iedzīvotāju vērtējums kļuvis nedaudz mazāk kritisks, tomēr atzinīgus vērtējumus joprojām sniedz vien neliela daļa iedzīvotāju. Jāpiebilst, ka arī tam, ka ekonomiskā situācija pēc gada būs uzlabojusies, tic ne vairāk kā viena piektā daļa iedzīvotāju. Īpaši spilgti iedzīvotāju bažas par nākotni apliecina neticība iespējām Latvijā atrast „labu darbu” – tātad darbu, ko gribētu strādāt. Par labām šādas iespējas atzīst vien 4% aptaujāto, par viduvējām – vēl 18% respondentu, savukārt par kopumā sliktām tās uzskata 73% aptaujāto (tostarp par „ļoti sliktām” - 38%). Bet, ja cilvēks tic, ka labu darbu Latvijā atrast nevar, - ko viņš darīs, ja tomēr radīsies nepieciešamība tādu iegūt? Pakurnēs, tomēr samierināsies ar ne pārāk labu darbu, meklēs labākas iespējas ārpus Latvijas vai arī nemeklēs vispār, jo „kāda jēga strādāt sliktu darbu”? Un ko tad, ja tā domā vairākums?

Aija Žigure, Centrālās statistikas pārvaldes vadītāja

Jaunākā pētījuma rezultātos iezīmējas nelielas stabilitātes tendences. Nākotnes attīstības vērtējumi joprojām ir piesardzīgi, jo daudzi iedzīvotāji kopējos valsts ekonomikas pozitīvos rādītājus ikdienā neizjūt. Joprojām paaugstinās cenas ikdienas lietošanas precēm un pakalpojumiem, turklāt augsts bezdarba un zems ienākumu līmenis nespēj nodrošināt stabilu dzīves kvalitāti. Ekonomiskā krīze turpina padarīt visu sabiedrību mazāk turīgu. Nodarbinātība ir stabils pamats ģimeņu materiālās labklājības nodrošināšanai un iespējai izkļūt no nabadzības riska zonas. Būtiski, ka nodarbinātajiem šie riski kļūst arvien mazāk draudīgi, bet bezdarbnieku vidū (īpaši nepilnām ģimenēm un ģimenēm ar lielu apgādājamo skaitu) tas pieaug arvien vairāk. Tādēļ ir svarīgi papildināt savas zināšanas kvalifikācijas uzlabošanai un tomēr iegūt darbu.

Taču jāatzīmē, ka arī tās ģimenes, kurās ekonomiski aktīvie cilvēki strādā, neļūtas īsti drošas par savu nākotni, jo stingri izteiktas, ilgstošas pozitīvas attīstības tendences vēl nav vērojamas nevienā no indikatoriem. Tomēr kopumā iedzīvotāju nākotnes vērtējuma rezultāti liecina, ka uzticības līmenis valsts ekonomiskajai attīstībai palielinās.

III DAĻA –LATVIJAS UN TĀS IEDZĪVOTĀJU SASNIEGUMI

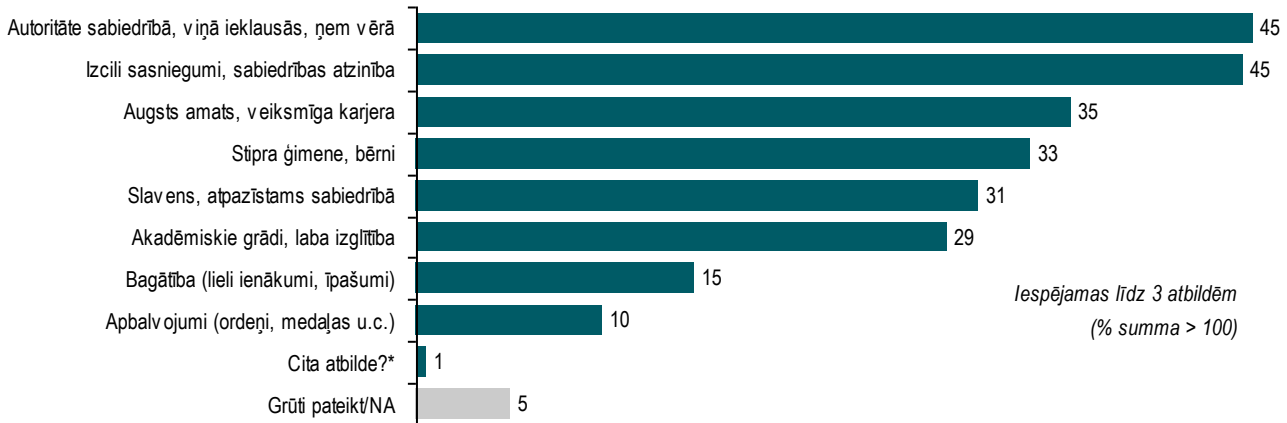
Galvenie rezultāti

„DNB Latvijas barometra” Nr.45 pētījuma dati liecina, ka par galvenajiem sasniegumu kritērijiem iedzīvotāji uzskata autoritāti sabiedrībā (45%) un izcilus sasniegumus, sabiedrības atzinību (45%). Par lielākajiem ieguvumiem kopš neatkarības atjaunošanas Latvijas iedzīvotāji vienlīdz bieži uzskatījuši gan iespēju dzīvot savā, neatkarīgā valstī (52%), gan iespēju brīvi ceļot (52%). Savukārt par pēdējās desmitgades lielākajiem sasniegumiem visbiežāk minēti Latvijas sportistu panākumi starptautiskās sacensībās (42%), iestāšanās ES (37%) un lata kā nacionālas valūtas saglabāšana (35%). Lūgti nosaukt, kuri trīs cilvēki pēdējo desmit gadu laikā ir vislabāk pārstāvējuši Latviju pasaulē, 35% respondentu nosauca Vairu Vīķi-Freibergu, 17% - Raimonu Paulu un 17% - brāļus Dukurus. Visbiežāk lepoties ar Latvijas panākumiem iedzīvotājiem traucē ikdienas problēmas (50%), bet, lai varētu lepoties ar Latviju pēc desmit gadiem, valstī ir jābūt sasniegtiem stabiliem ekonomiskajiem rādītājiem (60%).

- Lūgti atzīmēt, kas, viņuprāt, ir galvenie kritēriji, lai teiktu, ka kāds ir daudz sasniegjis, guvis panākumus, iedzīvotāji visbiežāk minējuši autoritāti sabiedrībā, to, ka viņā ieklausās, ņem vērā (45%) un izcilus sasniegumus, sabiedrības atzinību (45%). Savukārt visretāk par nozīmīgiem panākumu kritērijiem uzskatīta bagātība (15%) un apbalvojumi (10%).
- Aptuveni puse iedzīvotāju uzskatīja, ka lielākie ieguvumi kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas ir iespēja dzīvot savā, neatkarīgā valstī (52%) un iespēja brīvi ceļot (52%). Nedaudz retāk par lielākajiem ieguvumiem uzskatīta latviešu valoda kā oficiāla valsts valoda (34%) un iespēja brīvi iegādāties dažādas preces, kas padomju laikos bija deficīts (33%).
- Savukārt par vislielākajiem Latvijas un tās iedzīvotāju sasniegumiem pēdējā desmitgadē respondenti visbiežāk uzskatījuši Latvijas sportistu panākumus starptautiskajās sacensībās (42%), iestāšanos Eiropas Savienībā (37%) un lata kā nacionālas valūtas saglabāšanu (35%), bet visretāk – uzņēmējdarbības vides uzlabošanu (8%), panākumus ražošanā, veiksmīgu preču radīšana (9%) un vērienīgu būvniecības projektu īstenošanu (10%).
- Atbildot uz jautājumu, kuri trīs cilvēki, viņuprāt, pēdējā desmitgadē vislabāk pārstāvējuši Latviju pasaulē, aptuveni puse aptaujāto minējuši dažādus politiķus (53%), tai skaitā 35% nosauca Vairu Vīķi-Freibergu. Nedaudz retāk saukti dažādi sportisti (39%), tai skaitā brāļi Dukuri (17%) un mūziķi (38%), tai skaitā 17% minēja Raimonu Paulu.
- Puse respondentu uzskatīja, ka iedzīvotājiem lepoties ar Latvijas panākumiem visvairāk traucē ikdienas problēmas (50%). Otrs biežāk minētais iemesls bija uzsvars uz negatīvu informāciju masu medijos (33%). To, ka nekas netraucē lepoties ar Latvijas panākumiem, atzīmēja 8% aptaujāto, bet 9% norādīja, ka nav, ar ko lepoties.
- Vērtējot, kam būtu jānotiek, lai pēc desmit gadiem varētu teikt, ka lepojas ar Latviju, visbiežāk iedzīvotāji uzskatīja, ka ir jāsasniedz stabili ekonomiskie rādītāji (60%). Nedaudz retāk atzīmētas arī tādas atbildes kā „ir uzlabojusies veselības aprūpes joma” (53%), „ir attīstīta lauksaimniecība” (52%), „labāka sociālā atbalsta sistēma (pensijas, augstāki pabalsti, palīdzība mazturīgajiem, ģimenēm, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām)” (51%), „ir sasniegts ES vidējais labklājības līmenis” (50%) un „aizbraukušie Latvijas iedzīvotāji atgriežas valstī” (49%).

Galvenie sasniegumi, panākumu kritēriji

Kas, Jūsaprāt, ir galvenais kritērijs, lai teiktu, ka kāds ir daudz sasniedzis, guvis panākumus?

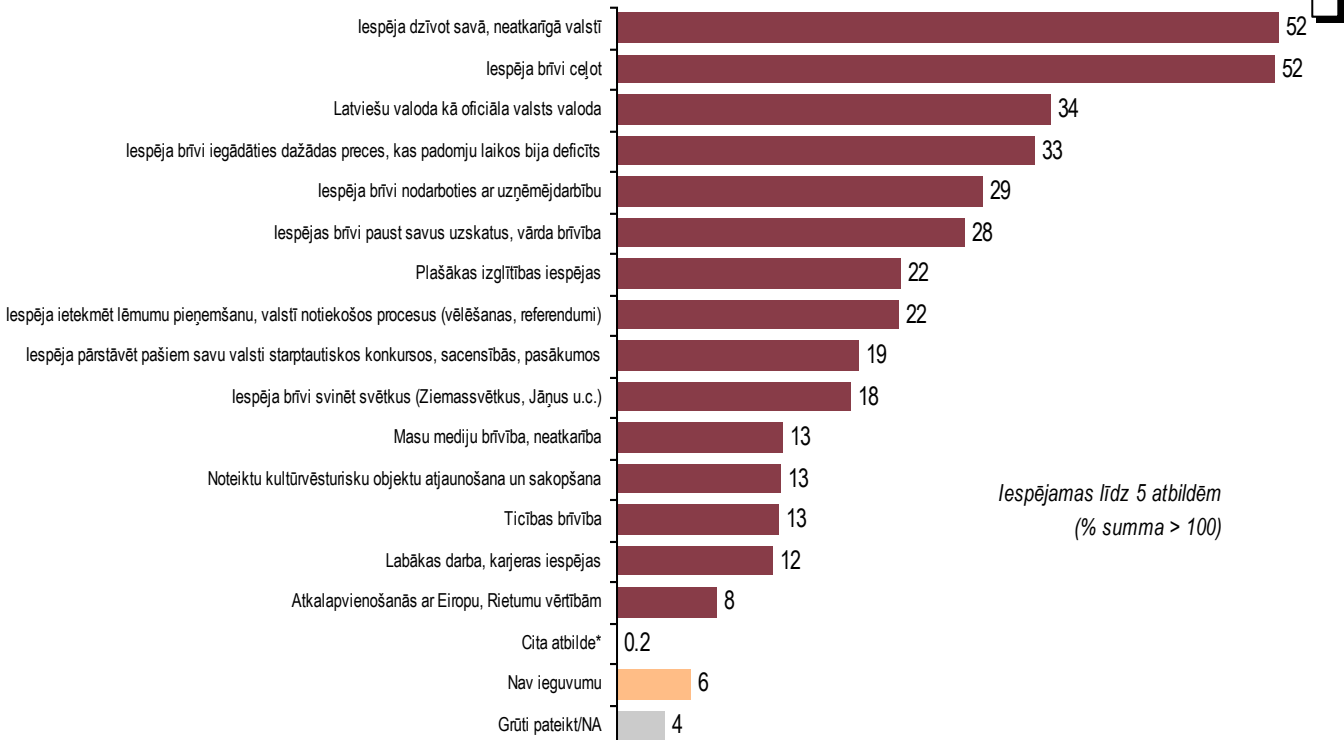
2012.gada 13.janvāris - 29.janvāris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

*Kategorijā "Cita atbilde" minēts: "talants" (minēts 2 reizes); "aizstāv tautas intereses" (minēts 1 reizi); "apmierināts ar sev" (minēts 1 reizi); "nekaunība" (minēts 1 reizi); "personīgas īpašības" (minēts 1 reizi).

2012.gada janvāra "DNB Latvijas Barometra" Nr.45 aptaujas ietvaros respondentiem tika uzdots jautājums, kādi, viņuprāt, ir galvenie kritēriji, lai teiktu, ka kāds ir daudz sasniedzis, guvis panākumus. Nedaudz mazāk kā puse iedzīvotāju uzskatīja, ka galvenie sasniegumu kritēriji ir "autoritāte sabiedrībā, viņā ieklausās, ņem vērā" (45%) un "izcili sasniegumi, sabiedrības atzinība" (45%). Trešais biežāk minētais kritērijs bija "augsts amats, veiksmīga karjera" (35%), bet nedaudz retāk par galvenajiem kritērijiem uzskatīta "stipra ģimene, bērni" (33%), "slavenība, atpazīstamība sabiedrībā" (31%) un "akadēmiskie grādi, laba izglītība" (29%). Visretāk kā kritēriji, lai teiktu, ka kāds ir daudz sasniedzis, minēti "bagātība (lieli ienākumi, īpašumi)" (15%) un "apbalvojumi (ordeņi, medaļas u.c.)" (10%).

Latvijas iedzīvotāju ieguvumi kopš neatkarības atjaunošanas

Kas, Jūsaprāt, ir lielākie Latvijas iedzīvotāju ieguvumi kopš neatkarības atjaunošanas?

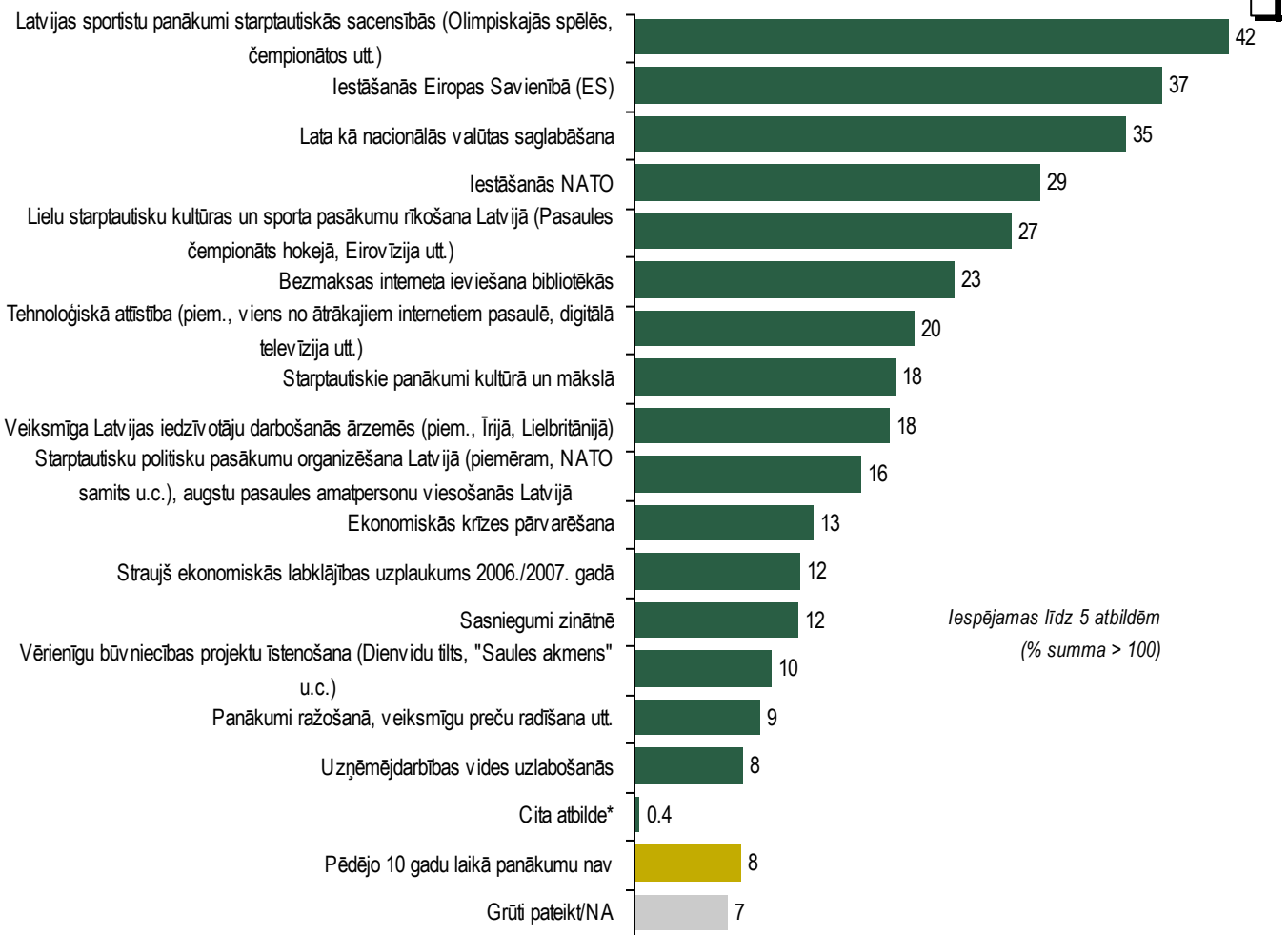
2012.gada 13.janvāris - 29.janvāris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

*Kategorijā "Cita atbilde" minēts: "iespēja pirkt dzīvokļus" (minēts 1 reizi); "iestāšanās NATO" (minēts 1 reizi).

Lūgti norādīt, kādi, viņuprāt, ir lielākie Latvijas iedzīvotāju ieguvumi kopš neatkarības atjaunošanas, visbiežāk iedzīvotāji norādījuši "iespēju dzīvot savā, neatkarīgā valstī" (52%) un "iespēju brīvi ceļot" (52%). Aptuveni 1/3 uzskatīja, ka lielākie ieguvumi ir "latviešu valoda kā oficiāla valsts valoda" (34%) un "iespēja brīvi iegādāties dažādas preces, kas padomju laikos bija deficīts" (33%). Nedaudz retāk atzīmēta "iespēja brīvi nodarboties ar uzņēmējdarbību" (29%), "brīvi paust savus uzskatus, vārda brīvība" (28%), "plašākas izglītības iespējas" (22%), "iespēja ietekmēt lēmumu pieņemšanu, valstī notiekošos procesus (vēlēšanas, referendumus)" (22%), "iespēja pārstāvēt pašiem savu valsti starptautiskos konkursos, sacensībās, pasākumos" (19%), "iespēja brīvi svinēt svētkus (Ziemassvētkus, Jāņus u.c.)" (18%) un citi faktori. Visretāk par lielākajiem ieguvumiem kopš neatkarības minēta "atkalapvienošanās ar Eiropu, Rietumu vērtībām" (8%).

Nozīmīgākie sasniegumi pēdējā desmitgadē

Kas, Jūsaprāt, ir lielākie Latvijas, Latvijas iedzīvotāju panākumi pēdējo desmit gadu laikā?

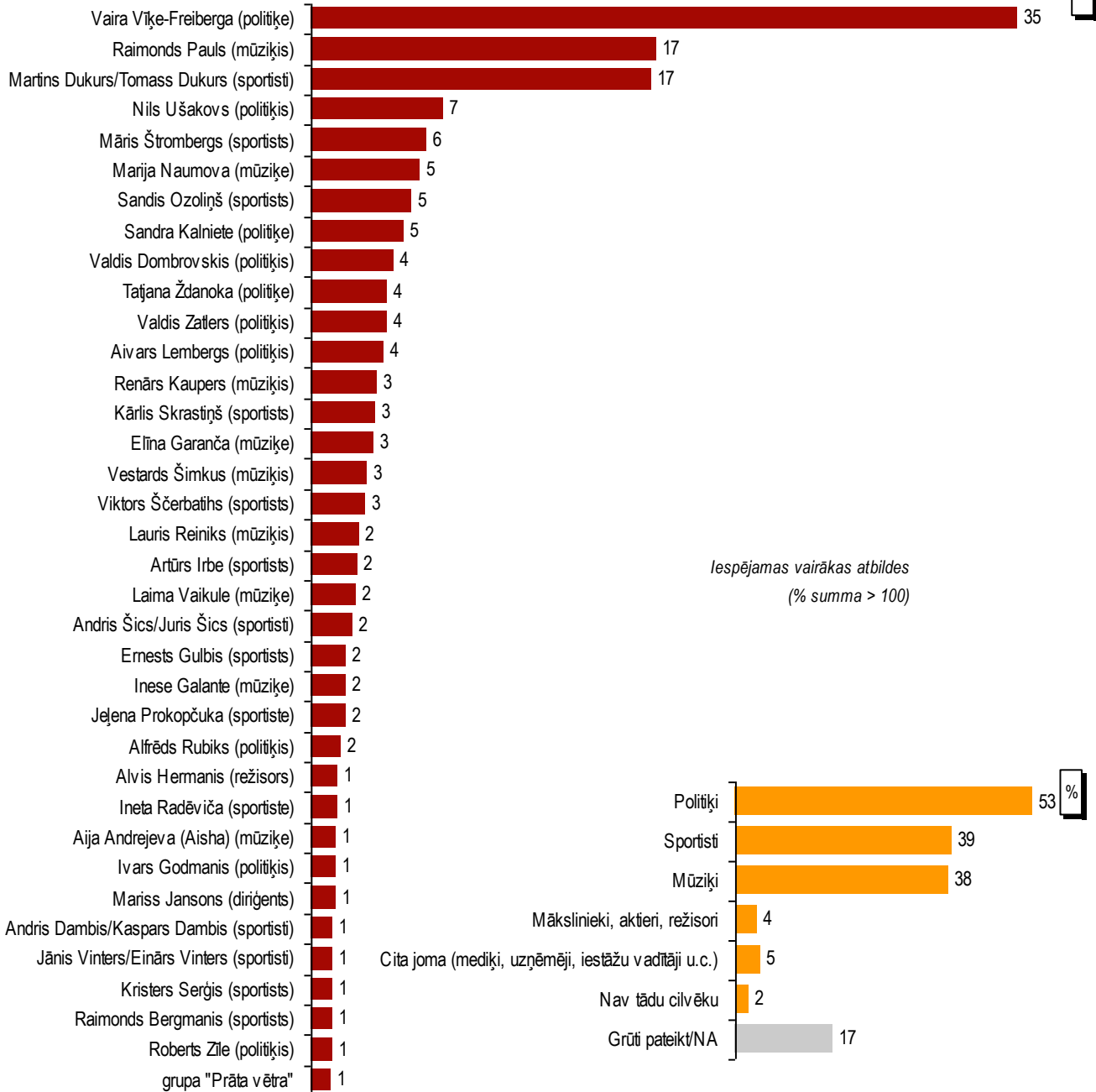

2012.gada 13.janvāris - 29.janvāris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

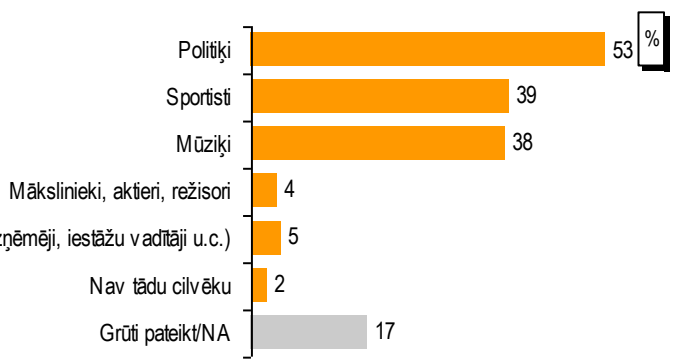
*Kategorijā "Cita atbilde" minēts: "valsts demokrātiskā iekārta" (minēts 1 reizi); "spēja izdzīvot ar nesamērīgi mazajām samaksām par darbu" (minēts 1 reizi); "nav etnisko grupu konfliktu" (minēts 1 reizi); "dažādi projekti ar Eiropas naudu" (minēts 1 reizi).

Atbildot uz jautājumu, kādi, viņuprāt, ir lielākie Latvijas un Latvijas iedzīvotāju panākumi pēdējo desmit gadu laikā, visbiežāk respondenti atzīmēja "Latvijas sportistu panākumus starptautiskās sacensībās (Olimpiskajās spēlēs, čempionātos utt.)" (42%). To, ka viens no lielākajiem panākumiem ir "iestāšanās Eiropas Savienībā (ES)", norādīja 37%, un nedaudz retāk minēta "lata kā nacionālās valūtas saglabāšana" (35%). Nedaudz vairāk kā 1/4 iedzīvotāju par nozīmīgākajiem pēdējās desmitgades sasniegumiem uzskatīja "iestāšanos NATO" (29%) un "lielu starptautisku kultūras un sporta pasākumu rīkošanu Latvijā (Pasaules čempionāts hokejā, Eirovīzija utt.)" (27%). "Bezmaksas interneta ieviešanu bibliotēkās" atzīmēja 23%, "tehnoloģisko attīstību (piemēram, viens no ātrākajiem internetiem pasaulē, digitālā televīzija utt.)" – 20%, "starptautiskos panākumus kultūrā un mākslā" – 18%, "veiksmīgu Latvijas iedzīvotāju darbošanos ārzemēs (piemēram, Īrijā, Lielbritānijā)" – 18%, "starptautisku politisku pasākumu organizēšanu Latvijā (piemēram, NATO samits u.c.), augstu pasaules amatpersonu viesošānās Latvijā" – 16%. "Ekonomiskās krīzes pārvarēšanu" par vienu no lielākajiem sasniegumiem pēdējo desmit gadu laikā uzskatīja 13%, un gandrīz tikpat bieži minēts arī "straujš ekonomiskās labklājības uzplaukums 2006./2007.gadā"(12%). Arī "sasniegumus zinātnē" atzīmēja 12%, bet vērienīgu būvniecības projektu īstenošanu, panākumus ražošanā, kā arī uzņēmējdarbības vides uzlabošanu starp lielākajiem pēdējās desmitgades panākumiem nosauca ne vairāk kā 1/10 aptaujāto.

Kuri 3 cilvēki, Jūsaprāt, pēdējā desmitgadē vislabāk pārstāvējuši Latviju pasaulē?

*Iespējamās vairākas atbildes
(% summa > 100)*

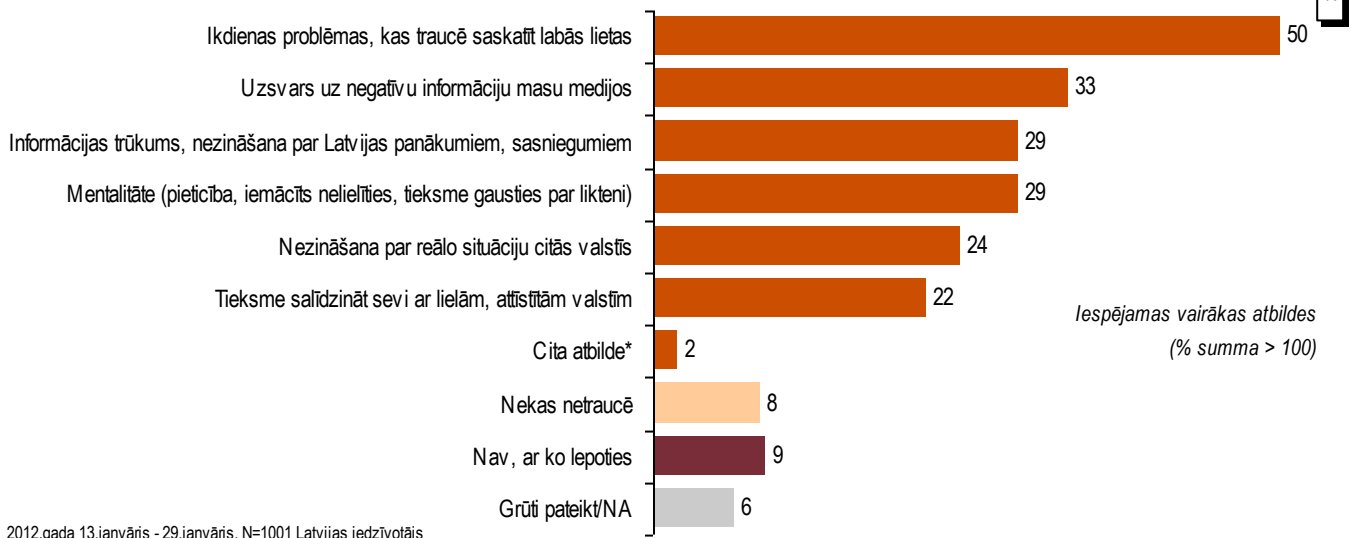
2012.gada 13.janvāris - 29.janvāris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

Grafikā attēloti dati par cilvēkiem, kurus minēja vairāk nekā 1% aptaujāto. Detalizētāku atbilžu sadalījumu skatīt pielikumā

Aptaujas ietvaros iedzīvotājus lūdza arī nosaukt trīs cilvēkus, kuri, viņuprāt, pēdējā desmitgadē ir vislabāk pārstāvējuši Latviju pasaulē. Kā liecina pētījuma dati, iedzīvotāji kopumā saukuši vairāk nekā 200 dažādus politikas, mūzikas, mākslas un citu nozaru pārstāvjus, tai skaitā 53% minējuši dažādus politiķus, 39% - sportistus 38% - mūziķus (dziedātājus, diriģentus, komponistus), 4% - māksliniekus, aktierus/aktrises un režisorus. Visbiežāk Latvijas iedzīvotāji uzskatījuši, ka Latviju pēdējā desmitgadē pasaulē vislabāk pārstāvējusi Vaira Vīķe-Freiberga (35%), Raimonds Pauls (17%) un brāji Martins un Tomass Dukuri (17%). Nedaudz mazāk kā 1/10 respondentu nosaukuši arī Nilu Ušakovu (7%), Māri Štrombergu (6%), Mariju Naumovu (5%), Sandi Ozoliņu (5%) un Sandru Kalnieti (5%). Citus cilvēkus minēja mazāk kā 5% aptaujāto.

Lepošanās ar savu valsti

Kas, Jūsaprāt, Latvijas iedzīvotājiem traucē lepoties ar Latvijas panākumiem?

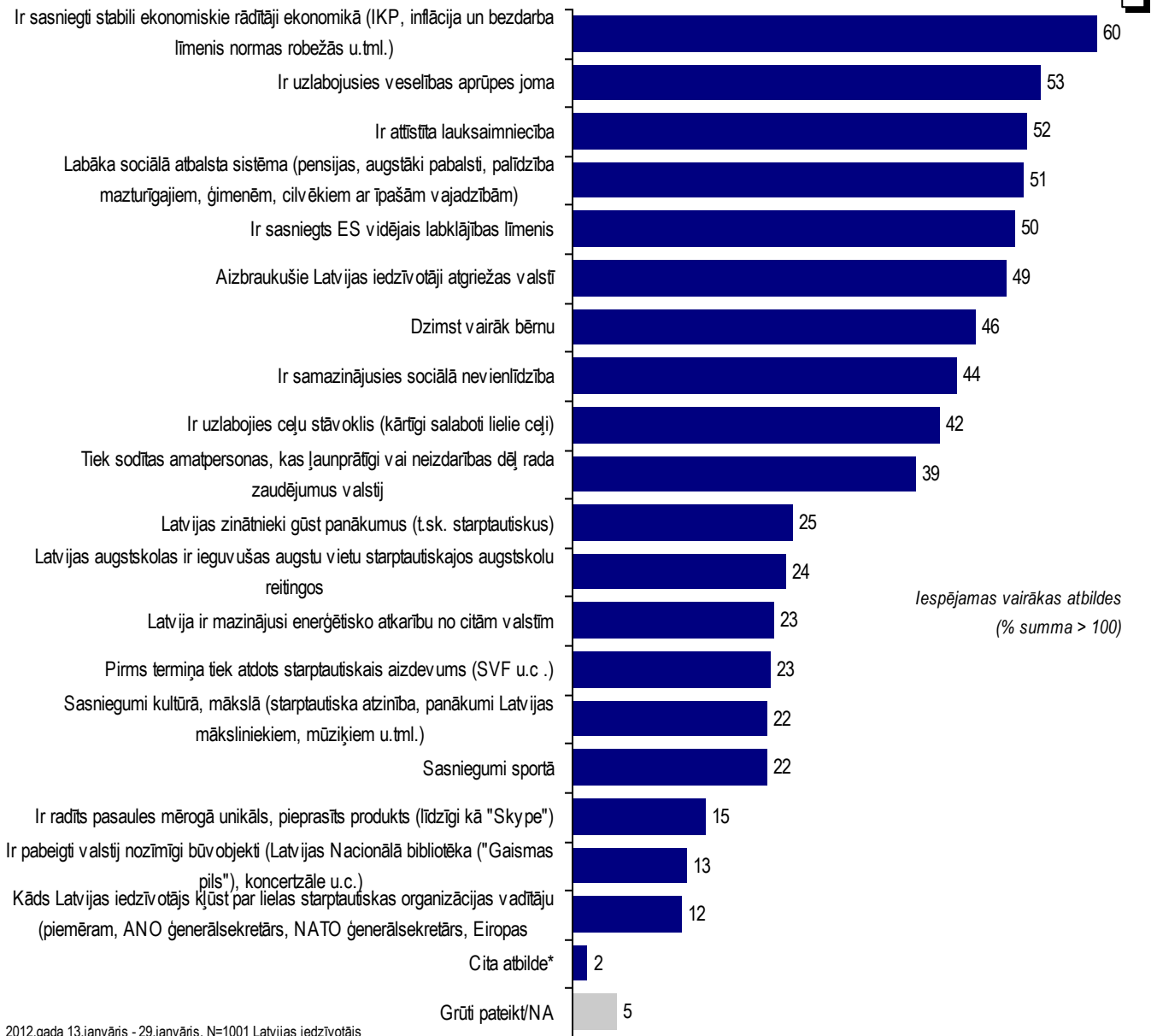

*Kategorijā "Cita atbilde" minēts: "valdība" (minēts 4 reizes); "informētība par citu valstu veiksmīgo attīstību" (minēts 4 reizes); "korupcija" (minēts 2 reizes); "cittautiešu lielais skaits" (minēts 1 reizi); "ekonomiskā situācija" (minēts 1 reizi); "iedzīvotāji Latvijā netiek cienīti" (minēts 1 reizi); "Krievija un krievi" (minēts 1 reizi); "naids pret krieviem" (minēts 1 reizi); "nav izaugsmes iespēju uzņēmējdarbībai" (minēts 1 reizi); "nesoda zagļus, oligarhus" (minēts 1 reizi); "par daudz klausa Rietumus" (minēts 1 reizi); "sabiedrības sadalīšanās" (minēts 1 reizi).

Aptaujas dalībniekus lūdza atzīmēt, kas, viņuprāt, Latvijas iedzīvotājiem traucē lepoties ar Latvijas panākumiem. Kā liecina pētījuma dati, puse respondentu uzskatīja, ka to neļauj darīt "ikdienas problēmas, kas traucē saskatīt labās lietas" (50%). Viena trešdaļa uzskatīja, ka vainojams "uzsvars uz negatīvu informāciju masu medijos" (33%), un nedaudz retāk minēts "informācijas trūkums, nezināšana par Latvijas panākumiem, sasniegumiem" (29%), kā arī "mentalitāte (pieticība, iemācīts nelielīties, tieksme gausties par likteni)" (29%). To, ka lepoties ar Latvijas panākumiem traucē "nezināšana par reālo situāciju citās valstīs", atzīmēja 24%, bet 22% uzskatīja, ka traucē "tieksme salīdzināt sevi ar lielām, attīstītām valstīm".

Jāpiezīmē, ka 8% uzskatīja, ka "nekas netraucē" lepoties ar Latvijas panākumiem, bet 9% domāja, ka "nav, ar ko lepoties".

Kam Latvijā jānotiek, lai Jūs pēc 10 gadiem teiktu, ka lepojaties ar valsti?

Kategorijā "Cita atbilde" minēts: „tas nav iespējams” (minēts 2 reizes); "ir notikusi pievienošanās Krievijai” (minēts 2 reizes); "nomainīta valdība, politiķi ir sākuši domāt par valsti, sabiedrību” (minēts 3 reizes); "cilvēki ir kļuvuši draudzīgāki un saprot viens otru” (minēts 1 reizi); "ir attīstīta ražošana” (minēts 1 reizi); "ir noticis brīnums” (minēts 1 reizi); "ir notikusi morāla revolūcija” (minēts 1 reizi); "ir palielinājies patriotisms” (minēts 1 reizi); "ir saglabāta latviskā identitāte” (minēts 1 reizi); "ir sakopta daba” (minēts 1 reizi); "ir vienota valsts, vienādas demokrātiskās tiesības visiem iedzīvotājiem” (minēts 1 reizi); "visiem ir iedota pilsonība” (minēts 1 reizi); "zaļā dzīvesveida piekoptšana” (minēts 1 reizi).

Vērtējot, kam Latvijā būtu jānotiek, lai pēc desmit gadiem teiktu, ka lepojas ar valsti, 60% aptaujas dalībnieku uzskatīja, ka "ir jābūt sasniegtiem stabiliem ekonomiskajiem rādītājiem (IKP, inflācija un bezdarba līmenis normas robežās u.tml.)". Aptuveni puse iedzīvotāju kā nosacījumus minēja "uzlabojumus veselības aprūpes jomā" (53%), "attīstītu lauksaimniecību" (52%), "labāku sociālā atbalsta sistēmu (pensijas, augstākus pabalstus, palīdzību mazturīgajiem, ģimenēm, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām)" (51%), "sasniegtu ES vidējo labklājības līmeni" (50%) un "aizbraukušo Latvijas iedzīvotāju atgriešanos valstī" (49%).

To, ka varētu lepoties ar Latviju pēc desmit gadiem, ja dzimtu vairāk bērnu, norādīja 46%, mazāku sociālo nevienlīdzību atzīmēja 44%, uzlabotu ceļu stāvokli - 42%, amatpersonu, kas rada zaudējumus valstij, sodīšanu – 39%. Citus nosacījumus iedzīvotāji minēja retāk.

IV DAĻA – EKSPERTU KOMENTĀRI PAR LATVIJU UN TĀS IEDZĪVOTĀJU SASNIEGUMIEM

Margarita Dunska, Dr.oec., Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes asociētā profesore

Janvāra „DNB Latvijas barometra” pētījuma otrās daļas rezultāti sniedz vairākas atziņas, par kurām ir vērts gan padomāt, gan diskutēt. Daudz pārdomu rada jautājums par kritērijiem, kuri liecinātu par cilvēku sasniegumiem un panākumiem. No piedāvātajiem apgalvojumiem aptaujātie kā svarīgākos izvēlējušies autoritāti sabiedrībā, izcilus sasniegumus un sabiedrības atzinību. Augstu amatu un veiksmīgu karjeru atzīmējuši 35%, bet stipru ģimeni un bērnus norādījuši 33% aptaujāto. Labu izglītību un akadēmiskos grādus kā galveno kritēriju atzīmējuši 29% respondentu, bet atpazīstamību sabiedrībā – 31% aptaujāto. Tikmēr 15% aptaujāto kā panākumu kritēriju norādījuši bagātību.

Protams, rezultātus nevar vērtēt viennozīmīgi, daudzi kritēriji viens otru papildina, un tomēr – vai tiešām autoritāte sabiedrībā ir panākumu kritērijs?!

Turklāt man bija interesanti redzēt ar ekonomiku saistītās atbildes. Jāatzīst, ka aptaujātie pietiekami objektīvi ir novērtējuši mūsu ekonomisko situāciju arī pastarpināti, analizējot dažādus Latvijas sasniegumus. Jautājumā par sasniegumiem panākumi ražošanā, uzņēmējdarbības vides uzlabošanā, kā arī sasniegumi zinātnē ieguvuši zemākos vērtējumus. Savukārt jautājumā par to, kam jānotiek, lai mēs pēc 10 gadiem varētu lepoties ar savu valsti, 60% aptaujāto atbildēja, ka, pirmkārt, jāsasniedz stabili ekonomiskie rādītāji.

Valts Kalniņš, sabiedriskās politikas centra PROVIDUS pētnieks, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Politikas zinātnes studiju nodaļas docents

Paradoksāli, ka tik bieži it kā nemīlētā Latvija vienlaikus ir visbiežāk nosauktais iedzīvotāju lielākais ieguvums kopš neatkarības atjaunošanas. Svarīgas indivīda brīvības (vārda, ticības) izpausmes ievērojami atpaliek. Tādējādi redzams, ka vismaz pusei iedzīvotāju valsts tās simboliskajā nozīmē joprojām ir viena no pamatvērtībām. Tā mēdz „pazust skatam” aiz neuzticības valsts institūcijām, neapmierinātības ar politiskās elites darbību u.tml., taču dziļākajā slānī šī vērtība ir nemainīgi svarīga.

Latvijas iedzīvotājiem nozīmīga ir kopiena un kolektīvisma vērtības vismaz abstraktā līmenī, pat ja viņi paši salīdzinoši maz piedalās sabiedriskās aktivitātēs. Ar kolektīvismu sasaucas arī biežākās atbildes uz jautājumu par cilvēka sasniegumu kritērijiem – tajās uzsvērta autoritāte sabiedrībā un citu pausta atzinība. Krietni retāk sniegtas atbildes, kurās ietvertie sasniegumi mazāk saistīti ar plašākas sabiedrības novērtējumu – amats un karjera, ģimene, bagātība.

Domājot par nākotni, priekšplānā izvirzās rūpes par ekonomiku. Sasniegumi tautsaimniecības un sociālajā jomā ir tas, kas vairākumam iedzīvotāju ļautu lepoties ar savu valsti pēc 10 gadiem. Līdzšinējos sasniegumus iedzīvotāji pārsvarā saskata tādās jomās kā sports, mūzika vai politika (iestāšanās ES un NATO). Tomēr spēcīgā materiālistiskā mentalitāte traucē just pilnvērtīgu gandarījumu. Ikdienas problēmas, kas pusei iedzīvotāju traucē lepoties ar Latvijas sasniegumiem, pārsvarā nozīmē ekonomisko resursu deficīta izpausmi tādā vai citādā formā.

Prof. Gundars Ķeniņš – Kings, Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju loceklis

Priecē, ka vismaz puse Latvijas iedzīvotāju labprāt dzīvo savā valstī un jūtas labi. Acīmredzot mūsu tautas uzdevums turpmāk ir veidot vairāk valstiski orientētu sabiedrību (sekojot Lietuvas piemēram) un vairot savu atbildību par kvalitatīvu darbu visās jomās (kā Igaunijā). Kaimiņu piemēri apliecina, ka viņu lielāko materiālo un sociālo sasniegumu pamatā ir augsta personiskā un nacionālā atbildības sajūta pret sevi, ģimeni un valsti.

Tādēļ man zēl eiroskoptiķu, kas nesaredz labas īstermiņa un ilgtermiņa iespējas ES. Neuzskatu, ka vairākums no viņiem saredz labākas iespējas citur. Uzskaitītie, kaut pieticīgie labklājības sasniegumi divdesmit un desmit gadu senā pagātnē rāda iespējamo tālāko progresu.

Arnis Lapiņš, aģentūras „P.R.A.E. Sabiedriskās attiecības” projektu direktors

Jaunākais „DNB Latvijas barometra” pētījums sadaļā, kurā noskaidrots iedzīvotāju viedoklis par galvenajiem mūsu valsts un tās pārstāvju sasniegumiem neatkarības gados, pastarpināti liecina, ka esam sabiedrība, kas augstu vērtē darbošanos valsts pārvaldē un kas ļoti daudz gaida no valsts. Neatkarīga valsts ir galvenais aizvadīto gadu ieguvums (tā domā 52% respondentu), taču šī pati valsts nav spējusi sniegt pietiekami daudz praktiska labuma. Laikam jau citādāk grūti izskaidrot faktu, ka tikpat augstu kā atgūto neatkarīgo valsti iedzīvotāji vērtē šķietami nebūtisko, sadzīvisko iespēju brīvi ceļot. Taču šis ieguvums vismaz ir kaut kas praktiski noderīgs 52% aptaujāto, kamēr tādās nepraktiskās un „saimniecībā” grūti izmantojamas lietas kā masu mediju brīvība un ticības brīvība šķiet nozīmīgas tikai 13%, bet Rietumu vērtības un pievienošanās Eiropai – 12% aptaujāto. Diemžēl arī iespēja brīvi nodarboties ar uzņēmējdarbību ir nozīmīga vien 29% pētījuma respondentu.

Izvērtējot nozīmīgākos sasniegumus pēdējā desmitgadē, ar kuriem Latvija var lepoties, priekšroka dota panākumiem sportā un, lai cik paradoksāli pirmajā brīdī nešķīstu, – politikā. Visticamāk, ka te minētas jomas, par kurām regulāri informē mediji. Vēl izteiktāk politiķi dominē individuālo sasniegumu jomā – lūgti novērtēt, kuri cilvēki 2012.gada februāris

visveiksmīgāk pārstāvējuši Latviju pasaulē, 53% aptaujāto nosaukuši dažādus politiķus, kamēr 39% minējuši sportistus un 38% - mūziķus. Baidos gan, ka Latvijas politiķus pazīst vien retais ārzemnieks, taču no respondentu viedokļa šāda izvēle šķiet gluži likumsakarīga, jo acīmredzot ne jau no sportistiem un mūziķiem var sagaidīt rezultātus, kas uzlabotu iedzīvotāju dzīves līmeni. To var paveikt tikai cilvēki, kas vada valsti, – politiķi. Mums viņi, šķiet, ir šādi tādi, ne tie paši kompetentākie, bet atrodas, ja tā var teikt, topa pašā virsotnē. Jāpiebilst, ka starp cilvēkiem, kuri, pēc aptaujāto domām, labi pārstāvējuši Latviju pasaulē, nav neviena uzņēmēja vai kaut vai valsts uzņēmuma vadītāja. Laikam taču arī tad, kad uzņēmēji apgalvo, ka viņi ir tie, kas liek attīstīties ekonomikai un rada jaunas darba vietas, viņi paliek nesadzirdēti. Lielākā daļa sabiedrības domā ekonomikas attīstību un jaunas darba vietas tomēr piedēvē politiķu panākumiem.

Latvijas iedzīvotāja praktiskais prāts teic, ka ar savu valsti traucē lepoties vispirms jau ikdienas problēmas. Iespējams, ja valsts tās atrisinās, viss būs kārtībā. Īpaši paškritiski neesam, tāpēc savu un līdzpilsoņu mentalitāti, pieticību, tieksmi gausties par likteni vaino vien 29% respondentu. Un var jau teikt, ka mums trūkst vēriena un lielu mērķu, jo, piemēram, sasniegumi zinātnē, izglītībā vai jauna unikāla produkta radīšana iedzīvotāju vairākumam nebūs tas, kas liks pēc 10 gadiem lepoties ar savu valsti, taču drīzāk tas ir reāls skats uz mazas valsts iespējām, un mēs leposimies ar valsti arī tad, ja tā spēs sasniegt tik vien kā labus panākumus ekonomikā. Tā uzskata 60% aptaujāto.

Klāvs Sedlenieks, sociālantropologs, Rīgas Stradiņa universitātes lektors

Interesanti, ka starp lielākajiem Latvijas sabiedrības ieguvumiem kopš neatkarības iegūšanas pirmajā vietā ir pats neatkarības fakts (iespēja dzīvot savā, neatkarīgā valstī). Tai pašā laikā viss, kas saistās ar dzīvi šādā neatkarīgā valstī, ir salīdzinoši nesvarīgs: piemēram, otrs lielākais ieguvums ir “iespēja brīvi ceļot”. Tas liek domāt par paradoksu, ka brīva valsts nepieciešama galvenokārt tādēļ, lai no tās varētu viegli aizbraukt, ja šāda vēlme rodas. Savukārt citu ar demokrātiju saistītu iespēju nozīmība ir daudz mazāka. Šādas atbildes gan varētu būt saistītas ar uzskatu, ka brīva valsts un ceļošanas iespējas pastāv, bet demokrātiskās iesaistīšanās mehānismi un, piemēram, iespēja brīvi paust savu viedokli netiek uzskatīta par pietiekoši attīstītām.

Jautājuma formulējums par to, kas liedz lepoties ar Latvijas panākumiem, izslēdz iespēju paust uzskatu, ka galvenais iemesls ir nozīmīgu panākumu objektīvs trūkums. Tikmēr divu citu jautājumu atbildes sniedz diezgan labu pamatu apgalvojumam, ka cilvēki nelepojas ar valsti tādēļ, ka viņiem nemaz īsti nav ar ko lepoties. Proti, uz jautājumu, kam jānotiek, lai pēc desmit gadiem iedzīvotāji teiktu, ka lepojas ar savu valsti, aptaujātie galvenokārt min panākumus ekonomiskajā attīstībā un sociālajā nodrošinājumā (veselības aprūpe, pensijas, pabalsti utt.). Savukārt, vaicāti, kas ir iepriekšējo desmit gadu galvenie sasniegumi, tiek sniegtas tādas atbildes kā panākumi sporta sacensībās, iestāšanās ES un NATO un nacionālās valūtas saglabāšana. Savukārt ekonomiskie sasniegumi ir ļoti šauri un konkrēti (Saules akmens, Dienvidu tilta un citu lielu objektu būvniecība) vai arī tādi, kas attiecas uz pirmskrīzes laiku un vienlaikus norāda uz visai apkaunojošo “gāzi grīdā” politiku šajā periodā. Līdz ar to nav grūti pamanīt, ka jomās, kuras tik tiešām liktu Latvijas iedzīvotājiem lepoties ar savu valsti, pēdējos desmit gados nekas lepošanās vērts nav novērots.

Veiko Spolītis, politologs, Rīgas Stradiņa universitātes lektors

„DNB Latvijas barometra” pētījuma otrās daļas rezultātos skaidri izpaužas tas, kādu lomu pēdējos 20 gados Latvijā spēlē tirgus ekonomikas un sāncensības vērtības, jo stipra ģimene un bērni un daļēji arī izglītība bija vienīgie atbilstoši varianti, kuri deva iespēju alternatīvam kritērijam (tādam, kurš veicina savstarpējo sadarbību) cilvēku panākumu vērtēšanai.

Izvērtējot respondentu vērtējumus par Latvijas iedzīvotāju ieguvumiem kopš neatkarības atjaunošanas, nekā pārsteidzoša nemanu. Taču var secināt, ka Latvijā vēl daudz jāstrādā, lai cilvēki organiski justos kā daļa no Eiropas kultūras telpas - vien 8% respondentu atkalapvienojas ar Eiropu uzskata par vērtību. Savukārt 35% respondentu to norāda kā otro nozīmīgāko Latvijas sasniegumu pēdējā desmitgadē.

Lai arī Latvijas sportistu sasniegumi tiek uzskatīti par desmitgades nozīmīgākajiem panākumiem, tomēr individuālā vērtējumā par Latvijas sasniegumiem pasaulē sportisti par 14 procentu punktiem „zaudē” politiķiem. Patiesībā šāds novērtējums klaji kontrastē ar medijos nekritiski izplatīto praksi uzskatīt politiķiem „birkas” kā vienotam veselumam.

Šādas rīcības sekas atspoguļojas arī respondentu atbildēs jautājumā, kas tad iedzīvotājiem traucē lepoties ar savu valsti? Pusei respondentu ikdienas rūpesti un izpratne par saikni ar valsti ir nozīmīgākais šķērslis, attiecīgi 33% un 29% respondentu norādījuši, ka uzsvars uz negatīvo informāciju medijos un informācijas trūkums par pozitīvajiem sasniegumiem ir nozīmīgākie traucēkļi, lai cilvēki lepotos ar Latviju.

Visbeidzot, pēdējais grafiks parāda divējādu ainu. Pirmkārt, ar absolūti lielāko atbalstu (52-60%) kā kritērijus, kas ļautu respondentiem lepoties ar Latviju pēc desmit gadiem, aptaujātie netieši norāda uz vēlmi redzēt Latviju kā pārtikušu un lauksaimniecisku valsti. Tas ļauj izdarīt pieņēmumu, ka respondenti uztver valsti gan ļoti tradicionāli, gan arī kā „auklīti”. Otrkārt, lai sasniegtu labklājību, nepieciešamas jaunas un modernas darbavietas, bet tas nav izdarāms bez izglītības un zinātnes nozares transformācijas. Tomēr šāds priekšnoteikums bijis saistošs vien ceturtajai daļai respondentu, un tā dēvētā „Latvijas Nokia” bijusi svarīga vien 15% respondentu. Respondenti, atbildot uz jautājumu, nebija uzdevums sarindot prioritātes pēc nozīmīguma, bet viņu vērtējums ļauj izteikt aptuvenus pieņēmumus par to, ka iedzīvotāji atspoguļo mediju radīto realitāti. Tāpēc šodienas

informācijas laikmetā ir svarīgi, lai šāda informācija būtu kritiski nepastarpināta, viedokļi būtu nošķirti no faktiem, jo pretējā gadījumā mediji nespēj pilnvērtīgi pildīt sabiedrības socializācijas aģenta lomu un atražo izkropļotu realitāti.

Ieva Strode, tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra „SKDS” sociālo un politisko projektu direktore

Nemot vērā, cik kritiski iedzīvotāji vērtē ekonomisko situāciju valstī, interesanti izsekot ar uzņēmējdarbību un ekonomiku saistītajiem aspektiem mūsu „panākumu stāstā”.

Raksturojot lielākos iedzīvotāju ieguvumus kopš neatkarības atgūšanas, 29% aptaujāto starp pieciem lielākajiem ieguvumiem minēja iespēju brīvi nodarboties ar uzņēmējdarbību, bet 12% aptaujāto - labākas darba un karjeras iespējas. Tiesa gan, biežāk par galvenajiem ieguvumiem atzītas ar patēriņu saistītas aktivitātes – iespēja brīvi ceļot (52%) un iegādāties kādreizējās deficīta preces (33%).

Arī starp Latviju vislabāk pārstāvējušajiem cilvēkiem uzņēmēji praktiski neparādās (pieminēti I.Beitāns („Aerodium”), J.Bērziņš („Stendera ziepju fabrika”), V.Gavrilovs) vai arī parādās ar kādu citu identitāti – sabiedrība viņus pazīst, piemēram, kā politiķus vai sportistus.

Tikmēr starp Latvijas un tās iedzīvotāju panākumiem pēdējo 10 gadu laikā ar ekonomiku saistīti jautājumi minēti salīdzinoši reti (starp pieciem biežāk minētajiem sasniegumiem gan ir lata kā nacionālās valūtas saglabāšana, tomēr tas, iespējams, vairāk ir politisks, nevis ekonomisks panākums). Turklāt – „treknie gadi” un ekonomiskās krīzes pārvarēšana par veiksmes stāstiem atzīti biežāk nekā nozīmīgu būvniecības projektu īstenošana vai panākumi ražošanā un konkurētspējīgu preču radīšanā.

Tiesa gan, arī raksturojot, kas iedzīvotājiem liktu lepoties ar valsti nākotnē, pasaulē pieprasīta un unikāla produkta radīšana ir viena no retāk minētajām atbildēm. Daudz biežāk minēti labi ekonomiskie rādītāji valstī kopumā, attīstīta lauksaimniecība, ES vidējam līmenim pielīdzināma sabiedrības labklājība un publisko pakalpojumu pieejamība (veselības aprūpe, sociālā atbalsta sistēma, labi ceļi).

Ja sabiedrības (tātad kolektīva) labklājības pieaugums ir kārots mērķis, tad pret individuāliem sasniegumiem attieksme ir neviennozīmīga. Pētījuma dati liecina, ka 44% aptaujāto atzīst – lepoties ar Latviju viņiem liktu sociālās nevienlīdzības mazināšanās, bet tikai 15% aptaujāto par kritēriju, kas liecina, ka cilvēks guvis vērā ņemamus panākumus, norāda bagātību (lielus ienākumus, īpašumus). Biežāk par atzīstamu panākumu simbolu, kas būtu saistīts ar ekonomiskajām aktivitātēm, tiek uzskatīts augsts amats un veiksmīga karjera (35%).

PIELIKUMI**„DNB Latvijas barometra” Nr.45 aptaujas tehniskā informācija**

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1001 respondents
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (114 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 12.01.2012. līdz 29.01.2012.

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 07.09.2011.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0
REĢIONS			
Rīga	31.9	31.8	31.8
Pierīga	17.8	17.5	17.5
Vidzeme	10.2	10.3	10.3
Kurzeme	13.0	13.1	13.1
Zemgale	12.2	12.3	12.3
Latgale	15.0	15.0	15.0
DZIMUMS			
Vīrieši	43.2	47.2	47.2
Sievietes	56.8	52.8	52.8
TAUTĪBA			
Latvieši	61.5	57.9	57.9
Citi	38.5	42.1	42.1
VECUMS			
18 - 24 g.v.	14.2	13.8	13.8
25 - 34 g.v.	15.6	19.7	19.7
35 - 44 g.v.	19.5	18.5	18.5
45 - 54 g.v.	18.4	19.2	19.2
55 – 74 g.v.	32.4	28.7	28.7
STATUSS			
Strādājošie	58.8	61.0	
Nestrādājošie	41.2	39.0	
IZGLĪTĪBA			
Pamata	11.4	11.3	
Vidējā, vidējā speciālā	64.6	65.4	
Augstākā	24.0	23.3	
PILSONĪBA			
LR pilsoņi	85.4	84.4	
Respondenti bez LR pilsonības	14.6	15.6	

Dati tika svērti pēc pazīmēm: reģions, tautība, dzimums, vecums.

„DNB Latvijas barometra” Nr.45 aptaujā izmantotā anketa

I DAĻA - INDIKATORI

N1. Vai, Jūsaprāt, situācija Latvijā kopumā attīstās pareizā vai nepareizā virzienā?

Pareizā	1
Nepareizā	2
Grūti pateikt/ NA	8

N2. Kā Jūs šobrīd vērtējat Latvijas valdības darbu? Vai Jūs ar to esat...

Pilnībā apmierināts	1
Drīzāk apmierināts	2
Drīzāk neapmierināts	3
Pilnībā neapmierināts	4
Grūti pateikt/ NA	8

N3. Kā Jūs novērtētu pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli? Vai, Jūsaprāt, tas ir...

Ļoti labs	1
Drīzāk labs	2
Viduvējs	3
Drīzāk slikts	4
Ļoti slikts	5
Grūti pateikt/ NA	8

N4. Vai, Jūsaprāt, Latvijas ekonomikas situācija šobrīd kopumā uzlabojas, nemainās vai arī pasliktinās?

Uzlabojas	1
Pasliktinās	2
Nemainās	3
Grūti pateikt/ NA	8

N5. Domājot par Latvijas ekonomikas stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

Ievērojami uzlabojies	1
Nedaudz uzlabojies	2
Nebūs mainījies	3
Drīzāk pasliktinājies	4
Ievērojami pasliktinājies	5
Grūti pateikt/ NA	8

N6. Kā Jūs novērtētu savu/ savas ģimenes pašreizējo finansiālo stāvokli? Vai, Jūsaprāt, tas ir...

Ļoti labs	1
Drīzāk labs	2
Viduvējs	3
Drīzāk slikts	4
Ļoti slikts	5
Grūti pateikt/ NA	8

N7. Domājot par Jūsu un Jūsu ģimenes materiālo stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

Ievērojami uzlabojies	1
Nedaudz uzlabojies	2
Nebūs mainījies	3
Drīzāk pasliktinājies	4
Ievērojami pasliktinājies	5
Grūti pateikt/ NA	8

N8. Kādas, Jūsaprāt, šobrīd kopumā ir iespējas Latvijā atrast labu darbu? Vai, Jūsaprāt, tās ir...

Ļoti labas	1
Drīzāk labas	2
Viduvējas	3
Drīzāk sliktas	4
Ļoti sliktas	5
Grūti pateikt/ NA	8

II DAĻA – LATVIJAS UN TĀS IEDZĪVOTĀJU SASNIEGUMI

R1. Kuri 3 cilvēki, Jūsaprāt, pēdējā desmitgadē vislabāk pārstāvējuši Latviju pasaulē? (Norādiet vārdu, uzvārdu, darbības sfēru!)

R2. Kas, Jūsaprāt, ir galvenais kritērijs, lai teiktu, ka kāds ir daudz sasniedzis, guvis panākumus? (Izsniegt kartīti R2! Atzīmēt līdz 3 atbildēm!)

Bagātība (lieli ienākumi, īpašumi)	1
Augsts amats, veiksmīga karjera	2
Akadēmiskie grādi, laba izglītība	3
Slavens, atpazīstams sabiedrībā	4
Izcili sasniegumi, sabiedrības atzinība	5
Stipra ģimene, bērni	6
Autoritāte sabiedrībā, viņā ieklausās, ņem vērā	7
Apbalvojumi (ordeni, medaļas u.c.)	8
Cita atbilde (norādīt, kas).....	9
Grūti pateikt/NA	98

R3. Kas, Jūsaprāt, ir lielākie Latvijas iedzīvotāju ieguvumi kopš neatkarības atjaunošanas? (Izsniegt kartīti R3! Atzīmēt līdz 5 atbilžu variantiem!)

Iespēja dzīvot savā, neatkarīgā valstī	1
Latviešu valoda kā oficiāla valsts valoda	2
Iespēja ietekmēt lēmumu pieņemšanu, valstī notiekošos procesus (vēlēšanas, referendumu)	3
Noteiktu kultūrvēsturisku objektu atjaunošana un sakopšana	4
Iespēja brīvi nodarboties ar uzņēmējdarbību	5
Iespēja brīvi ceļot	6
Iespēja brīvi iegādāties dažādas preces, kas padomju laikos bija deficīts	7
Iespēja pārstāvēt pašiem savu valsti starptautiskos konkursos, sacensībās, pasākumos	8
Labākas darba, karjeras iespējas	9
Iespējas brīvi paust savus uzskatus, vārda brīvība	10
Masu mediju brīvība, neatkarība	11
Plašākas izglītības iespējas	12
Iespēja brīvi svinēt svētkus (Ziemassvētkus, Jāņus u.c.)	13
Ticības brīvība	14
Atkalapvienošanās ar Eiropu, Rietumu vērtībām	15
Cita atbilde (norādīt, kas).....	16
Nav ieguvumu [nepiedāvāt, atzīmēt tikai tad, ja pats min]	17
Grūti pateikt/NA	98

R4. Kas, Jūsaprāt, ir lielākie Latvijas, Latvijas iedzīvotāju panākumi pēdējo desmit gadu laikā? (Izsniegt kartīti R4! Atzīmēt līdz 5 atbilžu variantiem)

Iestāšanās Eiropas Savienībā (ES)	1
Iestāšanās NATO	2
Latvijas sportistu panākumi starptautiskās sacensībās (Olimpiskajās spēlēs, čempionātos utt.)	3
Starptautiskie panākumi kultūrā un mākslā	4
Sasniegumi zinātnē	5
Ekonomiskās krīzes pārvarēšana	6
Panākumi ražošanā, veiksmīgu preču radīšana utt.	7
Starptautisku politisku pasākumu organizēšana Latvijā (piemēram, NATO samits u.c.), augstu pasaules amatpersonu viesošana Latvijā	8
Straujš ekonomiskās labklājības uzplaukums 2006./2007. gadā	9
Lata kā nacionālās valūtas saglabāšana	10
Veiksmīga Latvijas iedzīvotāju darbošanās ārzemēs (piem., Īrijā, Lielbritānijā)	11
Vērienīgu būvniecības projektu īstenošana (Dienvidu tilts, „Saules akmens” u.c.)	12
Lielu starptautisku kultūras un sporta pasākumu rīkošana Latvijā (Pasaules čempionāts hokejā, Eirovīzija utt.)	13
Tehnoloģiskā attīstība (piem., viens no ātrākajiem internetiem pasaulē, digitālā televīzija utt.)	14
Bezmaksas interneta ieviešana bibliotēkās	15
Uzņēmējdarbības vides uzlabošanās	16
Cita atbilde (norādīt, kas).....	17
Pēdējo 10 gadu laikā panākumu nav [nepiedāvāt, atzīmēt tikai tad, ja pats min]	18
Grūti pateikt/NA	98

R5. Kas, Jūsaprāt, Latvijas iedzīvotājiem traucē lepoties ar Latvijas panākumiem?

(Izsniegt kartīti R5! Atzīmēt visas iespējamās atbildes!)

Tieksme salīdzināt sevi ar lielām, attīstītām valstīm	1
Informācijas trūkums, nezināšana par Latvijas panākumiem, sasniegumiem	2
Nezināšana par reālo situāciju citās valstīs	3
Uzsvars uz negatīvu informāciju masu medijos	4
Mentalitāte (pieticība, iemācīts nelielīties, tieksme gausties par likteni)	5
Ikdienas problēmas, kas traucē saskatīt labās lietas	6
Cita atbilde (norādīt, kas).....	7
Nekas netraucē <i>[nepiedāvāt, atzīmēt tikai tad, ja pats min]</i>	8
Nav, ar ko lepoties <i>[nepiedāvāt, atzīmēt tikai tad, ja pats min]</i>	9
Grūti pateikt/NA	98

R6. Kam Latvijā jānotiek, lai Jūs pēc 10 gadiem teiktu, ka lepojaties ar valsti?

(Izsniegt kartīti R6! Atzīmēt visas iespējamās atbildes!)

Ir pabeigti valstij nozīmīgi būvobjekti (Latvijas Nacionālā bibliotēka („Gaismas pils”), koncertzāle u.c.)	1
Ir uzlabojies ceļu stāvoklis (kārtīgi salaboti lielleceļi)	2
Ir sasniegti stabili ekonomiskie rādītāji ekonomikā (IKP, inflācija un bezdarba līmenis normas robežās u.tml.)	3
Ir sasniegts ES vidējais labklājības līmenis	4
Ir attīstīta lauksaimniecība	5
Tiek sodītas amatpersonas, kas ļaunprātīgi vai neizdarības dēļ rada zaudējumus valstij	6
Aizbraukušie Latvijas iedzīvotāji atgriežas valstī	7
Dzimst vairāk bērnu	8
Kāds Latvijas iedzīvotājs kļūst par lielas starptautiskas organizācijas vadītāju (piemēram, ANO ģenerālsēkretārs, NATO ģenerālsēkretārs, Eiropas Komisijas priekšsēdētājs u.tml.)	9
Latvijas zinātnieki gūst panākumus (t.sk. starptautiskus)	10
Pirms termiņa tiek atdots starptautiskais aizdevums (SVF u.c.)	11
Ir uzlabojusies veselības aprūpes joma	12
Labāka sociālā atbalsta sistēma (pensijas, augstāki pabalsti, palīdzība mazturīgajiem, ģimenēm, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām)	13
Ir radīts pasaules mērogā unikāls, pieprasīts produkts (līdzīgi kā „Skype”)	14
Latvijas augstskolas ir ieguvušas augstu vietu starptautiskajos augstskolu reitingos	15
Sasniegumi kultūrā, mākslā (starptautiska atzinība, panākumi Latvijas māksliniekiem, mūziķiem u.tml.)	16
Sasniegumi sportā	17
Ir samazinājusies sociālā nevienlīdzība	18
Latvija ir mazinājusi enerģētisko atkarību no citām valstīm	19
Cita atbilde (norādīt, kas).....	20
Grūti pateikt/NA	98

Atbildes uz jautājumu „Kuri 3 cilvēki, Jūsuprāt, pēdējā desmitgadē vislabāk pārstāvējuši Latviju pasaulē?”

	Minēšanas biežums %
Vaira Vīķe-Freiberga (politiķe)	35
Raimonds Pauls (mūziķis)	17
Martins Dukurs/Tomass Dukurs (sportisti)	17
Nils Ušakovs (politiķis)	7
Māris Štrombergs (sportists)	6
Marija Naumova (mūziķe)	5
Sandis Ozoliņš (sportists)	5
Sandra Kalniete (politiķe)	5
Valdis Dombrovskis (politiķis)	4
Tatjana Ždanoka (politiķe)	4
Valdis Zatlers (politiķis)	4
Aivars Lembergs (politiķis)	4
Renārs Kaupers (mūziķis)	3
Kārlis Skrastiņš (sportists)	3
Elīna Garanča (mūziķe)	3
Vestards Šimkus (mūziķis)	3
Viktors Ščerbatihis (sportists)	3
Lauris Reiniks (mūziķis)	2
Artūrs Irbe (sportists)	2
Laima Vaikule (mūziķe)	2
Andris Šics/Juris Šics (sportisti)	2
Ernests Gulbis (sportists)	2
Inese Galante (mūziķe)	2
Jeļena Prokopčuka (sportiste)	2
Alfrēds Rubiks (politiķis)	2
Alvis Hermanis (režisors)	1
Ineta Radēviča (sportiste)	1
Aija Andrejeva (Aisha) (mūziķe)	1
Ivars Godmanis (politiķis)	1
Mariss Jansons (diriģents)	1
Andris Dambis/Kaspars Dambis (sportisti)	1
Jānis Vinters/Einārs Vinters (sportisti)	1
Kristers Serģis (sportists)	1
Raimonds Bergmanis (sportists)	1
Roberts Zīle (politiķis)	1
grupa "Prāta vētra"	1
Guntis Ulmanis (politiķis)	1
Māris Sirmāis (diriģents)	1
Artis Pabriks (politiķis)	1
Gido Kokars/Imants Kokars (diriģenti)	1
Ainārs Šlesers (politiķis)	1
Andris Nelsons (diriģents)	1
Andris Piebalgs (politiķis)	1
Oļegs Maļuhins (sportists)	1
Andris Biedriņš (sportists)	1
Helmutš Balderis (sportists)	1
Ilmārs Bricis (sportists)	1

Tabulas turpinājums nākamajā lapaspusē

Tabulas turpinājums

Inguna Sudraba (Latvijas Valsts kontroliere)	1
Žanna Kulakova (politiķe)	1
Andris Bērziņš (Latvijas Valsts prezidents)	1
Inese Vaidere (politiķe)	1
Sandis Prūsis (sportists)	1
Vija Artmane (aktrise)	1
Aleksandrs Niživijs (sportists)	0.4
Andris Bērziņš (nekonkretizēts) (politiķis)	0.4
Arturs Krišjānis Kariņš (politiķis)	0.4
Atis Slakteris (politiķis)	0.4
Baiba Skride/Lauma Skride (mūziķes)	0.4
Gidons Krēmers (vijolnieks)	0.4
Ivars Kalniņš (aktieris)	0.4
Jānis Miņins (sportists)	0.4
Jānis Urbanovičs (politiķis)	0.4
Mārtiņš Rubenis (sportists)	0.4
Oļegs Znaroks (sportists)	0.4
Anastasija Sevastova (sportiste)	0.3
Andrejs Žagars (LNO direktors)	0.3
Egils Siliņš (mūziķis)	0.3
Jānis Dūklavs (politiķis)	0.3
Jānis Pujāts (kardināls)	0.3
Jānis Stradiņš (akadēmiķis)	0.3
Kārlis Būmeisters (Kaža) (mūziķis)	0.3
Māris Saukāns (sportists)	0.3
Māris Verpakovskis (sportists)	0.3
Mārtiņš Freimanis (mūziķis)	0.3
Sonora Vaice (mūziķe)	0.3
Valters Frīdenbergs (mūziķis)	0.3
Zbignevs Stankevičs (arhibīskaps)	0.3
Ulmanis (nekonkretizēts)	0.3
Aigars Fadejevs (sportists)	0.2
Andrejs Ērglis (mediķis)	0.2
Andris Ameriķis (politiķis)	0.2
Boriss Čilevičs (politiķis)	0.2
Edgars Maskalāns (sportists)	0.2
Edgars Rinkēvičs (politiķis)	0.2
Emīls Balceris (mūziķis)	0.2
Ginta Lapīna (modele)	0.2
grupa "Cosmos"	0.2
Ilmārs Rimšēvičs (LB prezidents)	0.2
Intars Busulis (mūziķis)	0.2
Kirovs Lipmans (LHF prezidents)	0.2
Kristaps Valters (sportists)	0.2
Lilīta Ozoliņa (aktrise)	0.2
Linda Leen (mūziķe)	0.2
Līva Krūmiņa (aktrise)	0.2
Mārtiņš Karsums (sportists)	0.2
Ojārs Kalniņš (politiķis)	0.2
Sandis Valters (sportists)	0.2
Sergejs Žoltoks (sportists)	0.2

Tabulas turpinājums nākamajā lapaspusē

Tabulas turpinājums

Vadims Vašilevskis (sportists)	0.2
Vladimirs Kozins (mākslinieks)	0.2
Agnese Zeltiņa (aktrise)	0.1
Aigars Freimanis (sociologs)	0.1
Aigars Štokenbergs (politiķis)	0.1
Ainars Bagatskis (sportists)	0.1
Ainars Baštiks (politiķis)	0.1
Aivars Zdanovskis (medikis)	0.1
Aldis Zēbergs (sportists)	0.1
Aleksandrs Starkovs (sportists)	0.1
Aļona Ostapenko (sportiste)	0.1
Andris Ārgalis (politiķis)	0.1
Andris Bērziņš (politiķis, bij. Ministru prezidents)	0.1
Andris Liepa (baletdejojātājs)	0.1
Anete Jēkabsone-Žogota (sportiste)	0.1
Anna Orlova (sportiste)	0.1
Artis Rasmanis (sportists)	0.1
Brita Pētersone (modele)	0.1
Dāvids Zvaigznīte (sportists)	0.1
Deniss Ivanovs (sportists)	0.1
Didzis Zariņš (sportists)	0.1
Dita Lūriņa (aktrise)	0.1
DJ Lethal (mūziķis)	0.1
Dž.Dž.Džilindžers (režisors)	0.1
Edgars Masaļskis (sportists)	0.1
Egils Levits (jurists)	0.1
Elza Radziņa (aktrise)	0.1
Gints Bude (modes dizainers)	0.1
grupa "Musiqq"	0.1
Ģirts Jakovļevs (aktieris)	0.1
Ģirts Kesteris (aktieris)	0.1
Ģirts Valdis Kristovskis (politiķis)	0.1
Haralds Silovs (sportists)	0.1
Igo Fomins (mūziķis)	0.1
Igors Vihrovs (sportists)	0.1
Ilga Kreituse (politiķe)	0.1
Imants Kalniņš (mūziķis)	0.1
Imants Lancmanis (Rundāles pils muzeja direktors)	0.1
Indulis Bērziņš (politiķis)	0.1
Inga Drozdova (modele)	0.1
Ivars Beitāns ("Aerodium" vadītājs)	0.1
Ivars Cinkuss (dirģents)	0.1
Jānis Ādamsons (politiķis)	0.1
Jānis Bērziņš ("Stendera ziepju fabrikas" direktors)	0.1
Jānis Daiders/Lauris Daiders (sportisti)	0.1
Jānis Klaužs (politiķis)	0.1
Jānis Krūms (fotoreportieris)	0.1
Jānis Kuzmins (sportists)	0.1
Jānis Podzis/Mārtiņš Podzis (sportisti)	0.1
Jānis Streičs (režisors)	0.1
Jānis Vanags (arhibīskaps)	0.1
Jūliuss Šuplers (sportists)	0.1
Juris Bārzdiņš (politiķis)	0.1

Tabulas turpinājums nākamajā lapaspusē

Tabulas turpinājums

Juris Savickis (politikis)	0.1
Kārlis Lācis (mūziķis)	0.1
Kārlis Līdaks (politikis)	0.1
Kārlis Šadurskis (politikis)	0.1
Kaspars Daugaviņš (sportists)	0.1
Kaspars Kambala (sportists)	0.1
Kristaps Sotnieks (sportists)	0.1
Kristaps Zakulis (FKTK vadītājs)	0.1
Kristīne Opolais (mūziķe)	0.1
Krists Straume (sportists)	0.1
Laila Pakalniņa (režisore)	0.1
Lato Lapsa (žurnālists)	0.1
Liene Bronuša (Liene Candy) (mūziķe)	0.1
Madara Līduma (sportiste)	0.1
Maija Kovaļevska (mūziķe)	0.1
Maija Tīrums (sportiste)	0.1
Maira Dzelzkalēja (Zemnieku saeimas priekšs. vietn.)	0.1
Māra Zālīte (dzejniece)	0.1
Māris Riekstiņš (politikis)	0.1
Mārtiņš Bondars (ekonomists)	0.1
Mārtiņš Raitums (sportists)	0.1
Mārtiņš Rītiņš (pavārs)	0.1
Mārtiņš Roze (politikis)	0.1
Mārtiņš Šics (medīķis)	0.1
Mikēlis Rēdlihs (sportists)	0.1
Modris Liepiņš (sportists)	0.1
Natālija Gulbe (sportiste)	0.1
Natālija Rivoņenko (stiliste, friziere)	0.1
Nils Muižnieks (politologs)	0.1
Normunds Rutulis (mūziķis)	0.1
Raimonds Graube (NBS komandieris)	0.1
Raita Karnīte (ekonomiste)	0.1
Raitis Ivanāns (sportists)	0.1
Raivis Vidzis (sportists)	0.1
Rihards Eigims (politikis)	0.1
Rita Strode (politike)	0.1
Rodrigo Laviņš (sportists)	0.1
Sergejs Mirskis (politikis)	0.1
Sergejs Naumovs (sportists)	0.1
Stanislavs Oļjars (sportists)	0.1
Svetlana Gavriloņa (Daugavpils domes Sociālo lietu pārvaldes vadītāja)	0.1
Tomass Kleins (mūziķis)	0.1
Uldis Dumpis (aktieris)	0.1
Uļjana Semjonova (sportiste)	0.1
Uvis Helmanis (sportists)	0.1
Uvis Kalniņš (sportists)	0.1
Valdis Pelšs (žurnālists)	0.1
Viktors Kalnbērzs (medīķis)	0.1
Viktors Kronbergs (sportists)	0.1
Vitālijs Gavrilovs (uzņēmējs)	0.1
Yana Kay (mūziķe)	0.1
Žaneta Ozoliņa (profesore)	0.1

Tabulas turpinājums nākamajā lapaspusē

Tabulas turpinājums

Vitas (mūziķis)	0.1
Juris Žagars (aktieris)	0.1
Lapsa (nekonkretizēts)	0.1
Cita atbilde	2.2
Nav tādu cilvēku	2.4
Grūti pateikt/NA	17.4

Kategorijā „Cita atbilde” minēts: "Māris Liepa" (minēts 4 reizes); "sportiski (nekonkretizēts)" (minēts 4 reizes); "Hokejisti (t.sk. Rīgas Dinamo)" (minēts 3 reizes); "Kārlis Ulmanis" (minēts 2 reizes); "expo izstāde Pekinā - latviešu zēni ar aerodiju" (minēts 1 reizi); "Jānis Rozentāls (gleznotājs)" (minēts 1 reizi); "Latvijas uzņēmēji, kas pārcēlušies savus uzņēmumus uz citām ES valstīm" (minēts 1 reizi); "Margarīta Vilcāne - dziedātāja" (minēts 1 reizi); "nezina uzvārdus, bet operas dziedātāji" (minēts 1 reizi); "Nora Bumbiere" (minēts 1 reizi); "prezidenti" (minēts 1 reizi); "Zigfrīds Anna Meirovics - politiķis" (minēts 1 reizi).

Papildu informācija:

Teika Lapsa

DNB bankas sabiedrisko attiecību vadītāja

Tel. 29161561

E-pasts: teika.lapsa@dnb.lv